

**מרכז תורני אקדמי ללימודי תואר שני
מכללת הרצוג – גוש עציון**

לימודי תואר שני - M.Ed.

תנ"ך ופרשנותו

תורה שבעל פה

מחשבת ישראל – שיח ופרשנות

מידעון תשע"ג

תוכן העניינים

6	דברי פתיחה.....
7	מידע כללי.....
11	לוח זמנים אקדמי לשנת תשע"ג.....
12	לוח מבחנים תשע"ג.....
14	תקנון לימודים.....
19	סדרי הרשמה ושכר לימוד.....
20	אפשרויות לסיוע בשכר לימוד.....
22	הסעות תשע"ג.....
26	התנ"ך ופרשנותו בגישה רב-תחומית.....
27	מסגרת התכנית.....
27	מבנה התכנית:.....
27	תנאי קבלה:.....
28	תנ"ך – מערכת שעות – לימודי הגברים.....
30	תנ"ך – מערכת שעות – לימודי הנשים.....
32	תיאורי הקורסים בתנ"ך לשנת הלימודים תשע"ג.....
47	תורה שבעל פה בגישה רב-תחומית.....
47	מסגרת התכנית.....
47	מבנה התכנית.....
48	תנאי קבלה:.....
50	תושבע"פ – מערכת שעות – לימודי הגברים.....
52	תיאורי קורסים בתושבע"פ – תשע"ג.....
66	מחשבת ישראל – שיח ופרשנות.....
66	מבוא.....
67	מסגרת התכנית.....

67	מבנה התכנית.....
68	תנאי קבלה.....
69	מחשבת ישראל – מערכת שעות – לימודי הגברים.....
71	מחשבת ישראל – מערכת שעות – לימודי הנשים.....
73	תיאורי הקורסים במחשבת ישראל לשנת הלימודים תשע"ג.....

דברי פתיחה

ללומדי תואר שני

דרכה החינוכית של מכללת הרצוג מושתתת על דברי הראי"ה: "הננו חייבים בבואנו לחנך את הנער שלנו לשוב ולהסתכל בנשמת הנער להבין את דרכו, כדי שנוכל לחנכו על פי דרכו" (הסכמות הראיה, עמ' פח). דרך זו באה לידי ביטוי בדרכו של ראש הישיבה וממייסדי המכללה - הרב יהודה עמיטל זצ"ל. בשיחות רבות עמד הרב עמיטל על הצורך לשלב בין התפיסה המסורתית לבין התפיסה הרלוונטית העדכנית: "אנחנו מאמינים, שלתורתנו הקדושה יש מסרים רלוונטיים בכל דור. ואם תאמר: הייתכן? הרי התורה היא נצחית ולא משתנית, בעוד שהדורות עוברים שינויים ללא הרף?! על כך באה תשובתו של בעל חידושי הרי"ם: 'בינו שנות דור ודור וכו' - בכל דור ובכל תקופה באה הבנה חדשה בתורה מן השמים, שהיא מתאימה לדור, וצדיקי כל דור מבינים בתורה, כפי מה שדרוש ללמד את בני הדורות'. דור דור ודורשיו, כל דור וצדיקיו, מוריו ורבותיו. בכדי שאלה יתאמצו ויתעמקו, עד שיגלו את ההבנה החדשה הדרושה לדור, יש צורך שיתמודדו עם שאלות הדור ובעיותיו, שאלות הנשאלות מתוך כנות; רק שאלות מצמיחות תשובה. דור שאינו יודע לשאול, גם צדיקיו אינם יודעים להשיב" ("דור שאינו יודע לשאול", שיחת שבת פר' ויקרא, תש"ס).

אחד המאפיינים הבולטים של לימודים מתקדמים הוא העלאת שאלות מחקריות, התמודדות עימן והעלאת פתרונות, התואמים את אמונתנו והשקפותינו.

במכללה קיימות שלוש תכניות לתואר שני (M.Ed.): תנ"ך ופרשנותו בגישה רב תחומית, תורה שבעל פה בגישה רב תחומית ומחשבת ישראל – שיח ופרשנות. כולן זכו להכרה רשמית מהמועצה להשכלה גבוהה. אנו שוקדים עתה על הכנת תכנית לתואר שני בחינוך מיוחד.

זכינו כולנו, שצוות המכללה כולל מורים מן השורה הראשונה, מומחים בתחומם, המלמדים מתוך זיקה לחינוך וליראת שמים. אלו מורים המודעים למורכבות שצוינה לעיל, ואינם בורחים ממנה. התמודדות נכונה ואמיתית עם המורכבות תצמיח דור של מאמינים.

העומד לרשותכם בכל עת,

יצחק קראוס

ראש המכללה

מידע כללי

א. מסגרת התכנית

1. תכנית הלימודים מיועדת למעוניינים ללמוד לקבלת תואר שני אקדמי, ולהעמיק את ידיעותיהם בתחום הנבחר.
 2. לאורך ימי הלימוד מתקיימים שיעורים מקבילים, וכל תלמיד מרכיב – בתיאום עם ראש החוג – תכנית לימודים אישית המתאימה לו. חלק מן השיעורים הם שנתיים, וחלקם חצי שנתיים.
 3. תכנית הלימודים מוכרת ומאושרת על ידי המועצה להשכלה גבוהה ונמצאת תחת פיקוחו של האגף להכשרה והשתלמות במשרד החינוך.
 4. התכנית מוכרת גם לצרכים הבאים:
 - א. קבלת מענק שעות השתלמות והחזר שכר לימוד ממשרד החינוך (על פי הנחיות המשרד).
 - ב. לימודים בשנת שבתון (מוכרים על ידי הקרן כלימודי חובה).
 - ג. זכאות לקבלת תעודת סטודנט (בתשלום).
 5. הסעות תצאנה מרחבי הארץ, במידה ומספר הנוסעים יצדיק זאת (ראו פירוט התחנות ועלות ההסעה בטבלה בעמ' 20).
- הסעה קבועה תצא מבנייני האומה בירושלים, בימי ראשון ושלישי בשעה 08:00. ההסעה תחזור לבנייני האומה בסיום יום הלימודים.
- המעוניינים בהסעה יציינו זאת בטופס ההרשמה.

ב. בעלי תפקידים

שם	תפקיד	טלפון	דואר אלקטרוני
הרב פרופ' יצחק קראוס	ראש המכללה	9937310	
ד"ר עזרא קהלני	סגן ראש המכללה	9937310	
זהר כהן	סמנכ"ל למינהל וכספים	9937303	zoharc@herzog.ac.il
ד"ר שמואל ויגודה	ראש תכנית התואר השני במחשבת ישראל		shmuelwygoda@gmail.com
ד"ר אביעזר כהן	מרכז החוג למחשבת ישראל – תשע"ג	9937357	avi-orna@zahav.net.il
ד"ר יוסי מרציאנו	מרכז החוג למחשבת ישראל – תשע"ב	9937357	y_m@macam.ac.il
ד"ר עוזיאל פוקס	ראש תכנית התואר השני בתורה שבע"פ	9937340	uzif@herzog.ac.il
הרב ד"ר יהושע רייס	ראש תכנית התואר השני	9937334	shukyr@herzog.ac.il

בתנ"ך			
ד"ר יואב ברזלי	מרכז אקדמי	9937354	yoavb@herzog.ac.il
ציפי קלר	מנהלת ספריית המכללה	9937322	
רונית מוסקוביץ	מנהל תלמידי תואר שני, שכר לימוד ולימודי המשך	9937314	ronitm@herzog.ac.il
ללי אוסטרופ	מנהלת יחידת האינטרנט ומרכזת הקורסים המקוונים	9937328	lalio@herzog.ac.il
אבי סיון	מרכז יחידת ההפעלה	9937308	avis@herzog.ac.il
אבי פרינד	הסעות, ציוד אור קולי, מבחנים ונוכחות	9937308	hafala@herzog.ac.il
גלעד בורנשטיין	מרכז יחידת הפעלה מגדל עוז	9937411	giladb@herzog.ac.il

ג. ספריית המכללה

מרכז המשאבים הקיים במכללה כולל ספריות, חדרי הדרכה ומידע, מאגרי מידע מגוונים ומרכזייה פדגוגית. הקטלוגים ומאגרי המידע הממוחשבים ניתנים לעבודה דרך אתר המכללה באינטרנט: www.herzog.ac.il.

המשאבים העומדים לרשות הסטודנטים ממוקמים בשני הקמפוסים: אלון שבות ומגדל עז ויש אפשרות זמינה ויעילה להשאלה בינספרייטית ביניהם. שעות הפתיחה של כל ספרייה מופיעות באתר.

השאלת ספרים ופריטים נוספים מותנית בפתיחת כרטיס מנוי שעלותו 200 ₪ (160 ₪ פיקדון שיוחזרו בסוף תקופת הלימודים + 40 ₪ תשלום דמי טיפול עבור כל תקופת הלימודים). מנהלת הספרייה: ציפי קלר

קמפוס אלון שבות:

טלפון: 02-9937321

הספרייה התורנית - מאגר המכיל חומר תורני בספרים חדשים ועתיקים, אוספים נדירים וכן מגוון גדול של כתבי עת תורניים.

הספרייה הפדגוגית - מאגר המכיל חומר מחקרי בכל הנושאים הנלמדים והנושקים לחוגים השונים בלימודי המכללה. מקרא, תלמוד, מחשבת ישראל ופילוסופיה, ספרות, לשון, לימודי ארץ ישראל, היסטוריה, אנגלית, חינוך ופסיכולוגיה ועוד.

המרכזיה הפדגוגית - מאגר המכיל חומרים המיועדים לסייע למורה בהכנת תשתית רחבה ומגוונת לשיעורים בנושאי יהדות. חומר זה עשוי לשרתו הן במתן רקע רחב לנושא שהוא מתכוון לעסוק בו, והן בהצעה לדרכים שונות ללמדו בכיתה. החומר מכיל מדריכים למורה ועזרים אורקוליים. מערכי שיעור, מבחנים, אתרים חינוכיים והצעות דידקטיות במגוון נושאים מופיעים בטקסט מלא בקטלוג הספרייה ובאתר 'דעת' המוצגים באתר המכללה.

חדר הדרכה ומידע – שירותי מידענות, כתיבת עבודות ומחשב. מרכז: יוני הרבנד.

טלפון: 9921212 yoniharband@gmail.com

קמפוס מגדל עוז:

טלפון: 9937311 שלוחה 5.

מרכזת הספרייה : מיכל כהן

הספרייה התורנית: ספרייה זו נמצאת בתוך בית המדרש ובחלל שמחוצה לו ("ספריית שירה"), ומכילה ספרים תורניים בנושאים שונים. ספריית זו היא ספריית עיון בלבד.

הספרייה הפדגוגית: ספרייה זו הנמצאת בקומה התחתונה של הבניין החדש, מכילה חומר מחקרי בנושאי מקרא, תלמוד, מחשבת ישראל ופילוסופיה, ספרות, לשון, לימודי ארץ ישראל, היסטוריה, אנגלית, חינוך ופסיכולוגיה ועוד.

חדר הדרכה ומידע שירותי מידענות, כתיבת עבודות ומחשב. מרכזת: הילה כהן

hilac@herzog.ac.il ,02-9937311

צוות רחב ומיומן עומד לרשותכם!

ד. זמני הלימוד ושינויים בתכנית

ימי הלימוד:

ביום א' 14:20-19:00 (6 ש"ש) ייתכנו גם שיעורים מוקדמים יותר בחלק מן התכניות.

ביום ג' 9:00-19:00 (12 ש"ש)

החופשות אינן מקבילות בהכרח לחופשות בתי הספר. המבחנים והסיורים הלימודיים מתקיימים גם בזמן החופשות.

בימי מזג אוויר סוער במיוחד (שלג, קרח על הכביש וכד'), או אם יהיו אירועים אחרים המצריכים שינוי בתכנית, תושמע הודעה במשיבון (02-9937333), ותהיה הודעה באתר האינטרנט של המכללה. נשתדל גם לשלוח הודעות SMS ודואר אלקטרוני. אם אין עדכון, סימן שהתכנית מתקיימת כרגיל.

המידע במידעון זה הוא כללי והמכללה שומרת לעצמה את הזכות לשנות, להוסיף ולגרוע ממנו במידת הצורך. כמו כן שומרת המכללה לעצמה את הזכות לערוך שינויים בתכנית הלימודים, בסגל ההוראה ובמועדי הקורסים בהתאם לנסיבות שיווצרו, כל זאת תוך יידוע התלמידים.

ה. התקשורת עם המכללה

אתר האינטרנט: www.herzog.ac.il

האתר מכיל תכנים מקוונים ומידע מנהלי רב, כולל תכניות לימודים ומידע אישי לתלמיד – מערכת ציונים, מצב תשלומים ועוד.

ניתן להגיש מטלות דרך האתר.

באתר הודעות שוטפות על שינויים בשיעורים וכדומה.

כדי למצוא באתר המכללה מידע על מערכת הציונים ומצב התשלומים יש להיכנס בתפריט: מידע אישי/מידע לסטודנט.

שם הכניסה הוא מספר הזהות – 9 ספרות.

הסיסמה היא תאריך הלידה – יום וחודש ללא שנה.

לדוגמה: מי שנולד ב-3.8.1980 סיסמתו תהיה 38.

טלפונים ודואר אלקטרוני:

ronitm@herzog.ac.il	02-9937314	תואר שני ושכר לימוד	רונית מוסקוביץ
tirzad@herzog.ac.il	02-9937333	מרכזיה	מרכזיית המכללה אלון שבות – תרצה דשן
officemo@herzog.ac.il	02-9937311	מרכזיה	מרכזיית המכללה מגדל עוז – יונינה מעוז
	02-9932796	פקס	פקס אלון שבות
	02-9937319	פקס	פקס מגדל עוז

המשרד פתוח: בימים א', ג' 8.30-18.00

בימים ב', ד', ה' 8.30-17.00

בשעות שבהן המשרד סגור, ניתן להשאיר הודעה במשיבון.

לוח זמנים אקדמי לשנת תשע"ג

(לוח צבעוני מפורט של כלל לימודי המכללה מופיע בסוף המידעון)

השבוע המתחיל בתאריך	ראשון	שלישי	הערות
א' בתשרי תשע"ג (17.09.12)	-	-	חופשת חגים
ז' בתשרי תשע"ג (23.09.12)	-	-	חופשת חגים
י"ד בתשרי תשע"ג (30.09.12)	-	-	חופשת חגים
כ"א בתשרי תשע"ג (07.10.12)	-	-	קורסים מרוכזים, חופשת חגים
כ"ח בתשרי תשע"ג (14.10.12)	+	+	תחילת לימודים סדירים ביום ראשון
ה' בחשוון תשע"ג (21.10.12)	+	+	
י"ב בחשוון תשע"ג (28.10.12)	+	+	
י"ט בחשוון תשע"ג (04.11.12)	+	+	
כ"ו בחשוון תשע"ג (11.11.12)	+	+	
ד' בכסלו תשע"ג (18.11.12)	+	+	
י"א בכסלו תשע"ג (25.11.12)	+	+	
י"ח בכסלו תשע"ג (02.12.12)	+	+	
כ"ה בכסלו תשע"ג (09.12.12)	-	-	חנוכה
ג' בטבת תשע"ג (16.1.12)	+	+	
י' בטבת תשע"ג (23.12.2012)	+	+	* י' בטבת סיום לימודים ב-13:30
י"ז בטבת תשע"ג (03.01.13)	+	+	
כ"ד בטבת תשע"ג (06.01.13)	+	+	
ב' בשבט תשע"ג (13.1.13)	+	+	מבחני מחצית שיעור 2
ט' בשבט תשע"ג (20.1.13)	+	+	מבחני מחצית שיעור 1, יום ד': מבחנים בקורסים המקוונים
ט"ז בשבט תשע"ג (27.1.13)	-	-	חופשת מחצית ומבחנים: שיעורים 3,4
כ"ג בשבט תשע"ג (03.2.13)	-	-	חופשת מחצית ומבחנים: יום א', ג': שיעורים 5,6. יום ה': שיעור 5, ומקוונים.
ל' בשבט תשע"ג (10.2.13)	-	סיום	חופשת מחצית, סיורים
ז' באדר תשע"ג (17.2.13)	+	+	
י"ד באדר תשע"ג (24.2.13)	-	+	פורים
כ"א באדר תשע"ג (02.3.13)	+	+	
כ"ח באדר תשע"ג (10.3.13)	+	+	
ו' בניסן תשע"ג (17.3.13)	-	סיום	סיורים, קורסים מרוכזים ומועדי ב': יום א' (+ מקוונים), יום ג'.
י"ג בניסן תשע"ג (24.3.13)	-	-	חופשת פסח
כ' בניסן תשע"ג (31.3.13)	-	-	חופשת פסח, יום ה': מועדי ב' (+מקוונים)
כ"ז בניסן תשע"ג (07.4.13)	+	+	חזרה ללימודים
ד' באייר תשע"ג (14.4.13)	+	+	*ערב יום הזיכרון סיום לימודים ב-17:20, יום העצמאות
י"א באייר תשע"ג (21.4.13)	+	+	
י"ח באייר תשע"ג (28.4.13)	+	+	*לימודים כרגיל גם בל"ג בעומר
כ"ה באייר תשע"ג (5.5.13)	+	+	* ערב יום ירושלים סיום לימודים ב-17:20.
ג' בסיוון תשע"ג (12.5.13)	+	+	שבועות, יום ה': מבחנים בקורסים מקוונים.
י' בסיוון תשע"ג (19.5.13)	+	+	
י"ז בסיוון תשע"ג (26.5.13)	+	+	
כ"ד בסיוון תשע"ג (02.6.13)	+	+	יום ב': מבחנים בקורסים מקוונים
א' בתמוז תשע"ג (09.6.13)	+	+	מבחנים: שיעור 2
ח' בתמוז תשע"ג (16.6.13)	+	+	מבחנים: שיעור 1. מקוונים יום ד', סיום לימודים סדירים.
ט"ו בתמוז תשע"ג (23.6.13)	-	-	מבחנים: שיעורים 4,3. (*"ז בתמוז. מבחנים יתקיימו ביום ד')
כ"ב בתמוז תשע"ג (30.6.13)	-	-	מבחנים: שיעורים 6,5, יום ה': שיעור 5+מקוונים, קורסים מרוכזים.
כ"ט בתמוז תשע"ג (07.7.13)	-	-	ימי עיון בתנ"ך
ז' באב תשע"ג (14.7.13)	-	-	יום ה': מבחנים מקוונים. קורסים מרוכזים.
י"ד באב תשע"ג (21.7.13)	סיום	סיום	סיורים, קורסים מרוכזים, יום ג': מבחנים מקוונים.
כ"א באב תשע"ג (28.7.13)	-	-	חופשת קיץ.
כ"ח באב תשע"ג (04.8.13)	-	-	חופשת קיץ.
ה' באלול תשע"ג (11.8.13)	-	-	חופשת קיץ.
י"ב באלול תשע"ג (18.8.13)	-	-	
י"ט באלול תשע"ג (25.8.13)	-	-	מועדי ב', ימי ג' (כולל מקוונים) + ה'.
כ"ו באלול תשע"ג (01.9.13)	-	-	יום א': מועדי ב', שנה חדשה

לוח מבחנים תשע"ג

המבחנים	המועדים	השעה המקום/הערות
מבחן בקיאות בתנ"ך (לחייבי השלמות)	יום ג' כ"א בחשוון תשע"ג (06.11.12)	10:00 (אודיטוריום)
	יום א' י"א בכסלו תשע"ג (25.11.12)	12:00 (אודיטוריום)
	יום ג' י"ב בטבת תשע"ג (25.12.12)	14:10 (אודיטוריום)
	יום א' ו' בניסן תשע"ג (17.03.13)	11:30 (אודיטוריום)
	יום ה' כ"ד בניסן תשע"ג (04.04.13)	11:30 (אודיטוריום)
	יום א' כ"ה באייר תשע"ג (5.5.13)	11:30 (אודיטוריום)
	יום ה' כ"ט אייר תשע"ג (09.05.13)	14:00 (אודיטוריום)
מבחני מחצית (מועד א')	יום א' ב' בשבט תשע"ג (13.01.13)	10:35 - שיעור 2
	יום ג' ד' בשבט תשע"ג (15.01.13)	10:35 - שיעור 2
	יום א' ט' בשבט תשע"ג (20.01.13)	09:00 - שיעור 1
	יום ג' י"א בשבט תשע"ג (22.01.13)	09:00 - שיעור 1
	יום א' ט"ז בשבט תשע"ג (27.01.13)	09:00 - שיעור 3 12:00 - שיעור 4
	יום ג' י"ח בשבט תשע"ג (29.01.13)	09:00 - שיעור 3 12:00 - שיעור 4
	יום א' כ"ג בשבט תשע"ג (03.02.13)	14:00 - שיעור 5 17:00 - שיעור 6
	יום ג' כ"ה בשבט תשע"ג (05.02.13)	14:00 - שיעור 5 17:00 - שיעור 6
	יום ד' י"ב בשבט תשע"ג (23.01.13)	פרוט שעות וקורסים באתר המכללה
	יום ה' כ"ז בשבט תשע"ג (07.02.13)	פרוט שעות וקורסים באתר המכללה
מבחני הקורסים המקוונים (מועד א')	יום א' ו' בניסן תשע"ג (17.03.13)	פרוט שעות וקורסים באתר המכללה
	יום ה' כ"ד בניסן תשע"ג (04.04.12)	פרוט שעות וקורסים באתר המכללה
מבחני הקורסים המקוונים (מועד ב') (ראה הערה)	יום א' ו' בניסן תשע"ג (17.03.13)	לקורסים של יום ראשון: 09:00 - שיעורים 2,1 11:30 - שיעורים 4,3 14:00 - שיעורים 6,5
	יום ג' ח' בניסן תשע"ג (19.03.13)	לקורסים של יום שלישי: 9:00 - שיעורים 2,1 11:30 - שיעורים 4,3 14:00 - שיעורים 6,5

יום א' א' בתמוז תשע"ג (09.06.13)	10:35 – שיעור 2
יום ג' ג' בתמוז תשע"ג (11.06.13)	10:35 – שיעור 2
יום א' ח' בתמוז תשע"ג (16.06.13)	09:00 – שיעור 1
יום ג' י' בתמוז תשע"ג (18.06.13)	09:00 – שיעור 1
יום א' ט"ו בתמוז תשע"ג (23.06.13)	09:00 – שיעור 3 12:00 – שיעור 4
יום ד' (במקום יום ג' עקב צום י"ז בתמוז) י"ח בתמוז תשע"ג (26.06.13)	09:00 – שיעור 3 12:00 – שיעור 4
יום א' כ"ב בתמוז תשע"ג (30.06.13)	14:00 – שיעור 5 17:00 – שיעור 6
יום ג' כ"ד בתמוז תשע"ג (02.07.13)	14:00 – שיעור 5 17:00 – שיעור 6
יום ה' כ"ג באלול תשע"ג (29.08.13)	לקורסים של ימי שלישי 09:00 – שיעורים 2,1 11:30 – שיעורים 4,3 14:00 – שיעורים 6,5
יום א' כ"ו באלול תשע"ג (01.09.13)	לקורסים של יום ראשון 09:00 – שיעורים 2,1 11:30 – שיעורים 4,3 14:00 – שיעורים 6,5
יום ה' ז' בסיוון תשע"ג (16.05.13)	פרוט שעות וקורסים באתר המכללה
יום ב' כ"ה בסיוון תשע"ג (03.06.13)	פרוט שעות וקורסים באתר המכללה
יום ב' ב' בתמוז תשע"ג (10.06.13)	פרוט שעות וקורסים באתר המכללה
יום ד' י"א בתמוז תשע"ג (19.06.13)	פרוט שעות וקורסים באתר המכללה
יום ג' ט"ז באב תשע"ג (23.07.13)	פרוט שעות וקורסים באתר המכללה
יום ג' כ"א באלול תשע"ג (27.08.13)	פרוט שעות וקורסים באתר המכללה
יום ה' כ"ג באלול תשע"ג (29.08.13)	פרוט שעות וקורסים באתר המכללה

מבחני סוף שנה (מועד א')

מבחני סוף שנה (מועד ב')
(להלן הערה)

מבחני הקורסים המקוונים
(מועד א')

מבחני הקורסים המקוונים
(מועד ב') (ראה הערה)

מבחני מחצית (מועד ב'), סוף השנה (מועד ב'), קורסים מקוונים (מועד ב') – מיועדים לתלמיד שנכשל במועד א' או שלא נבחן מסיבות מוצדקות. קיימת חובה להרשמה מוקדמת באתר המכללה.

תקנון לימודים

א. מבחנים ועבודות בתואר שני

מבחן לסיום הקורס

לכל קורס תהיה מטלת סיום בדמות מבחן או עבודה לפי החלטת מורה הקורס. בחלק מהקורסים יהיו גם תרגילים, סיכומי קריאה, רפרטים ועבודות אחרות במהלך הקורס לפי החלטת המורה.

עבודה לסיום קורס

מטרתה ללמד על הידיעות, על הכלים ועל המיומנויות שרכש התלמיד במהלך הקורס. רצוי להגיש את העבודה במהלך הקורס ולכל המאוחר חודש לאחר סיומו. ניתן להגיש עבודות דרך אתר המכללה, בהפניה: 'עבודות – הורדה והגשה'.

עבודה סמינריונית

במהלך הלימודים לתואר M.Ed. יש לכתוב עבודה סמינריונית אחת בהיקף של 20-30 עמודים מודפסים. העבודה תיכתב במסגרת אחד הקורסים ובהדרכת מורה הקורס. כתיבת עבודה סמינריונית פוטרת מכתובת עבודה לסיום אותו קורס, אך אינה פוטרת מחובת מבחן הסיום של הקורס, במידה ויש מבחן. מומלץ לכתוב את העבודה בשנה הראשונה של הלימודים. דפי הנחיה לכתיבת עבודה סמינריונית מצויים במשרדי המכללה.

עבודת גמר – מחקר ויישום

מטרת עבודת הגמר היישומית היא להביא לידי ביטוי מעשי את הידע והכלים שנרכשו בשנות הלימודים בתכנית.

עבודת הגמר תיעשה בזיקה לתכנים ולעקרונות שיילמדו במסגרת הקורס היישומי בשנה השנייה.

בכל עבודה יהיו שלושה מרכיבים עיקריים:

1. הצגת הנושא / הפרק / הסוגיה באופן מעמיק, ובכלל זה העלאת השאלות העיוניות והמחקריות שעולות מן העיון ביחידה שנבחרה וההצעות שהוצעו כדי להשיב עליהן.
2. הצגת התחומים הנוספים שמתאימים לתחום היחידה שנבחרה בעבודה כדי להאיר אותה מזוויות נוספות בהוראה הרב-תחומית.
3. הצעת תכנית הוראה רב-תחומית של היחידה בבית הספר, תוך הצגת השיקולים שהנחו את ההצעה להוראה.

יש להגיש עבודה זו בשני עותקים!

העבודה תכתב בתיאום עם ראשי התכנית.

ב. ציוני מינימום

ציון עובר בכל הקורסים: 60

קורסי השלמה: ממוצע 80

עבודה סמינריונית: 70

עבודת גמר - מחקר ויישום: 70

ג. שיפור ציונים

1. ניתן לשפר ציוני קורסים עד שנתיים ממועד סיום הקורס.
2. הציון האחרון הוא הקובע (גם אם הוא נמוך מהציון הקודם).
3. ערעור על ציון יופנה תחילה למורה הקורס לבדיקה חוזרת. במידה והערעור יידחה, ניתן להגיש בקשה מנומקת לראש החוג.

ד. לוח זמנים להגשת עבודות ומבחנים

1. חוב בשכר לימוד מונע גישה למבחנים.
2. מועדי המבחנים:
ניתן להיבחן רק במועדים הקבועים של המבחנים.
מועד א' – מועד זה מיועד לכולם, למעט אלה שיש להם סיבות מוצדקות להיעדרות.
מועד ב' – מיועד לתלמידים שלא נבחנו עדיין או המעוניינים בשיפור ציון.
המבחן במועד זה מחייב הרשמה מוקדמת, (אצל רונית).
הציון הקובע הוא הציון המאוחר יותר, ולא הגבוה יותר!
מועד ג' – מועד מיוחד למקרים חריגים בהם נדרש אישור מראש החוג.
3. **איחורים והשלמת חובות בהגשת המטלות:**

מבחנים:

- א. במקרה של היעדרות מהמבחנים במועדים הקבועים, ניתן להיבחן במועדי המבחנים בשנים הבאות, בתוך שנתיים מסיום הקורס, לאחר תשלום קנס של 100 ש"ח.
- ב. האחריות להשלמת חומר לימודים שהתווסף לקורס בגלל שינויים וחידושים בתכניתו מוטלת על הסטודנט.
- ג. לאחר שנתיים ממועד סיום הקורס לא ניתן להיבחן עליו ויש ללמוד אותו מחדש.

עבודות לקורסים:

- א. יש להגיש את העבודה תוך חודש מסיום הקורס.
- ב. הגשת עבודה באיחור, לאחר תחילת מחצית ב' של שנת הלימודים הבאה לאחר סיום הקורס, תחייב בתשלום קנס של 100 ש"ח.
- ג. לאחר שנתיים ממועד סיום הקורס לא ניתן להגיש את העבודה והקורס הנלמד לא יקנה ללומד נקודות זכות.

עבודה סמינריונית ועבודת גמר – מחקר ויישום:

- א. ניתן להגיש את העבודה במהלך שנה אחת מסיום הלימודים לתואר.

ב. לאחר שנה ועד שש שנים מסיום הלימודים, ניתן להגיש את העבודה, אבל בתוספת תשלום של 600 ש"ח.

ג. לאחר שש שנים מסיום הלימודים לא ניתן למסור עבודות אלו.

4. גמולי השתלמות:

המעוניינים בקבלת גמול השתלמות על קורס, חייבים בקבלת ציון על סמך עבודה או מבחן תוך חודש ממועד סיום הלימודים. לאחר מועד זה משרד החינוך אינו מקבל דיווחי גמולים. אחור בהשלמת המטלות יגרום לביטול האפשרות לקבלת גמול השתלמות על הקורס.

ה. חזרה על קורס

חזרה על הלימודים בקורס תידרש במקרים הבאים:

1. אי סיום הלימודים בקורס, או היעדרות ממנו מעל 20% מהמפגשים.
2. שני כשלונות במבחנים של אותו קורס.
3. אי השלמת מטלת הסיום במהלך שנתיים מיום סיום הקורס.

ו. נוהלי הפסקת לימודים

1. הפסקת לימודים על פי החלטת המכללה:

סטודנטים שהתקבלו ללימודים לתואר שני (M.Ed.), בתנאי שיושלמו החובות לתעודת הוראה או תואר ראשון תוך השנה הראשונה ללימודים במסגרת זו, ולא עמדו בהתחייבויותיהם, יופסקו לימודיהם.

ועדת ההוראה של המכללה רשאית להמליץ על הפסקת לימודים של תלמיד/ה בכל אחד מנתיבי הלימוד מהסיבות הבאות: אי-מילוי חובות אקדמיים; התנהגות שאינה הולמת עובדי חינוך והוראה; חוב של שכר לימוד; עברת משמעת. ההחלטה הסופית על הפסקת לימודיו של תלמיד/ה במכללה היא בסמכותו ובאחריותו של ראש המכללה. החלטתו של ראש המכללה תימסר בכתב לידי מי שהופסקו לימודיו.

תלמיד/ה שקיבל/ה הודעה בדבר הפסקת לימודים, זכאי/ת לערער בפני ועדת ערעורים מוסדית. הערעור ייעשה בכתב, בתוך פרק זמן של עד 14 יום ממועד קבלת ההודעה. בבקשת הערעור יש להודיע אם ברצונך להופיע אישית בפני ועדת הערעורים.

2. הפסקת לימודים ביזמת התלמיד:

בקשה להפסקת לימודים תעשה בכתב לראש החוג. חישוב החיוב בשכר הלימוד ייעשה על פי הוראות משרד החינוך בהתאם לתאריך מסירת ההודעה בכתב. אי-מסירת ההודעה על הפסקת הלימודים, תגרום להמשך חיוב בשכר לימוד.

ז. חידוש לימודים

חזרה ללימודים לאחר הפסקה של שנה ומעלה, מחייבת הליכי הרשמה רגילים. ההכרה בלימודים קודמים של המבקש/ת לחדש לימודים, תיעשה על פי נהלי המכללה.

ח. נוכחות

חובת נוכחות מלאה חלה בכל השיעורים. במקרים מיוחדים (מילואים, שמחות, מחלה וכד'), תותר היעדרות של עד 20% מכלל שיעורי הקורס. היעדרות מעל 20% תחייב חזרה על הקורס, גם אם התלמיד/ה עמד/ה בהצלחה במטלות הקורס. רישום הנוכחות הוא באחריות מורה הקורס.

ט. כללי התנהגות ומשמעת

דרך ארץ

1. יש להקפיד על מסגרת הזמן שנקבעה לשיעורים. כניסה באיחור וכן כניסה ויציאה באמצע השיעורים פוגעות בהם, בתלמידים ובמורה.
2. יש לכבות טלפונים ניידים מכל סוג שהוא בזמן השיעורים.

מבחנים ועבודות

3. בכל עבודה יש לדווח על המקורות שמהם נשאבו הידיעות, ועליהם התבססה הכתיבה. גם אתרים מקוונים (אינטרנט, מאגרים וכו') כלולים בדרישה זו ויש לציין אותם כמקור למידע או לציטוט שהוא מהם.
4. העתקת קטעים בשיטת 'גזור הדבק', יכולה להיעשות באופן מצומצם בלבד, כאשר הדבר מתבקש מתוכן העניין, ורק כאשר מודיעים מראש על כך שלפנינו קטע שלקוח ממקום אחר (כמו שנהוג בציטוט מאמרים, מפרשים וכד').
5. אין להגיש עבודה שהוגשה כבר בעבר למכללת הרצוג או למקום אחר, או לכל מסגרת אקדמית או תורנית אחרת.

עברות משמעת

5. הנהלת המכללה מתייחסת בחומרה רבה לעברות משמעת.
כעברות משמעת ייחשבו:
 - א. מסירת מידע כוזב להנהלת המכללה, למוריה או לעובדיה, לשם קבלת זכויות כלשהן.
 - ב. העתקה במבחנים, בעבודות או בכל מטלה המוטלת על התלמיד במסגרת לימודיו במכללה, וכן הגשת מטלה דומה למטלה שהוגשה כבר על ידיו/ה.
 - ג. פגיעה בספרים, בכתבי עת וברכוש.
 - ד. אי-עמידה בהוראות מנהל החינוך הדתי להתנהגות נאותה במוסדותיו.

6. תלמיד או תלמידה שעברו עבירת משמעת מכל סוג שהוא יוזמנו לוועדת משמעת של המכללה שתדון בעניין ותחליט על התגובה למעשה.
7. העונשים הצפויים בגין עברות אלו כוללים, מעבר לפסילת העבודה או הקורס שבהן נעשתה העברה, גם פסילת עבודות נוספות של התלמיד/ה ולעתים גם השעיה מן הלימודים במכללה לפרק זמן קצוב (שנה) או אף לצמיתות.

י. חוק זכויות הסטודנט

ניתן לראות את הנוסח המלא של חוק זכויות הסטודנט באתר המכללה במסגרת ההפניות של 'מידע לסטודנט'. כמו כן ניתן לקבל במשרד עותק של החוק ולעיין בו.

יא. מניעת הטרדות מיניות

ד"ר ברכי אליצור מונתה כנציבת קבילות למקרה של הטרדה מינית. ניתן לפנות אליה במקרה הצורך.

החוק למניעת הטרדות מיניות מפורסם באתר המכללה במסגרת ההפניות של 'מידע לסטודנט'.

סדרי הרשמה ושכר לימוד

1. יש למלא באופן ברור ומדויק את טופס ההרשמה (גם התלמידים הוותיקים).
2. לנרשמים חדשים: נא לצרף 200 ₪ דמי הרשמה, וכן מקדמה לשכר הלימוד בסך 1,000 ₪, או חתימה על טופס הרשאה ללומדים בשבתון. (טפסים מצורפים בסוף החוברת. נא למלא את הטופס המתאים לפי השייכות לארגון או הסתדרות המורים)
נא לשלוח אל: מכללת הרצוג אלון שבות, 90433 (דמי ההרשמה לא יוחזרו למבטלים הרשמתם. המקדמה תוחזר עד לתאריך פתיחת שנת הלימודים).
3. את מערכת השעות שבטופס ההרשמה ניתן לשלוח רק לאחר ראיון קבלה. אם טרם ראיינת, נא לפנות טלפונית: 02-9932714, או במייל ronitm@herzog.ac.il אל רונית מוסקוביץ.
4. גובה שכר הלימוד לתואר M.Ed.. שווה לגובה שכר לימוד אוניברסיטאי במשך שנתיים. ניתן לפצל שנת לימודים לשנתיים רצופות ללא תוספת תשלום, חוץ מהסעות ומארוחות. כל פיצול אחר יחויב בתשלום נוסף לפי ש"ש (450 ₪ עבור כל 1 ש"ש נכון לתשע"ב).
5. עבור השלמות, יש לשלם לפי 300 ₪ לכל 1 ש"ש מעבר ל-4 ש"ש. עד 4 ש"ש – לא נחייב בתשלום.
6. המכללה מציעה ארוחות צהריים חמות במחיר של 450 ש"ח לפעם בשבוע; 900 ש"ח – לפעמיים בשבוע **(מי שאינו מעוניין חייב לציין זאת בטופס ההרשמה, אחרת יחויב בתשלום)**.
7. דמי נסיעה – מחיר מסובסד בהתאם למסלול הנסיעה (טבלה מפורטת בעמ' 18 – 20). יש לסיים את כל סידורי שכר הלימוד, תשלומי ההסעות ותשלומי הארוחות עד ט"ז' בכסלו תשע"ג (30.11.2012).
9. אם למדת בתשע"ב, ושיילמת באמצעות הוראת קבע, תתבצע גביית שכר הלימוד בתשע"ג באמצעות אותה הוראה, אלא אם כן תינתן הוראת ביטול בכתב.
10. תשלום שכר הלימוד מראש, עד א' בכסלו תשע"ג (15.11.2012), מזכה בהנחה של 2%.
11. כל תלמיד/ה מבוטח/ת על ידי המכללה בביטוח תאונות אישיות. סכום הביטוח כלול בדמי ההרשמה. תלמידים הפטורים מדמי ההרשמה, ישלמו 30 ש"ח בכל שנת לימוד עבור ביטוח זה.
12. כרטיס סטודנט: ניתן לקבל תעודת סטודנט לאחר סיום הסדרת תשלום שכר הלימוד. נא לגשת למזכירות – לתרצה דשן בצרף תמונה ו-40 ₪.

טופס הרשמה נמצא בעמוד האחרון של מידעון זה

1. מלגת רישום מוקדם: המכללה תעניק מלגה בגובה של החל מ- 2000 ש"ח לנרשמים עד לתאריך ט' בתמוז תשע"ב, 29/6/2012

2. סיוע למורים בפועל:

משרד החינוך מעניק, בדרך כלל, סיוע בשכר לימוד למורים בשתי דרכים: החזר שכר לימוד או מענק שעות. (מענק שעות אינו מתאים לשייכים ל"אופק חדש"). פירוט הזכאים לסיוע זה ורשימת סדרי העדיפויות מופיעים בחוזרי מנכ"ל משרד החינוך, ובתקציר על גבי טופסי הבקשה שיש להגיש למשרד החינוך. טפסים ניתן להשיג במשרד המכללה, ובאתר המכללה במדור הרשמה ונהלים/טפסים.

אנו ממליצים לבדוק היטב את הערך הכספי של כל אחת מהחלופות לפני הגשת הבקשות. מי שנמצא בחצי שבתון, זכאי להחזר שכר לימוד או מענק עבור המחצית השניה של שכר הלימוד.

3. הסתדרות המורים וארגון המורים מעניקים מלגות לחבריהם עבור שכר לימוד. יש לעקוב אחר הפרסומים שלהם במהלך השנה.

4. וועדת המלגות של מכללת הרצוג:

אם אין באפשרותך לקבל החזר שכר לימוד או מענק שעות ממשדד החינוך ויש לך קושי במימון, ניתן לפנות בכתב לוועדת המלגות של המכללה. יש לצרף למכתב הבקשה מסמכים המעידים על מצבך הכלכלי.

המכללה אינה מתחייבת להעניק מלגה לכל פונה. גובה המלגה יקבע ע"י הוועדה בהתאם למצב הכלכלי של הפונים, ובהתאם לקריטריונים נוספים.

הסעות תשע"ג

יום חמישי		יום שלישי		יום ראשון		עלות שנתית לכיוון אחד (בש"ח)*	עלות שנתית לשני כיוונים (בש"ח)*	תחנות איסוף	שעת יציאה	תחנות מוצא
קוד חזור יום ה'	קוד הלך יום ה'	קוד חזור יום ג'	קוד הלך יום ג'	קוד חזור יום א'	קוד הלך יום א'					
50101-11	50101-10	30101-11	30101-10	10101-11	10101-10	200	300	בנייני האומה	8:00	ירושלים
50102-11	50102-10	30102-11	30102-10	10102-11	10102-10	200	300	רח' הרצוג – עמק המצלבה	8:10	
50103-11	50103-10	30103-11	30103-10	10103-11	10103-10	200	300	קניון מלחה	8:15	
50104-11	50104-10	30104-11	30104-10	10104-11	10104-10	200	300	טרמפיאדה בגילה	8:20	
50201-11	50201-10	30201-11	30201-10	10201-11	10201-10	300	400	הגבעה בעתניאל	7:50	קרית ארבע עתניאל
50202-11	50202-10	30202-11	30202-10	10202-11	10202-10	300	400	הישיבה בעתניאל	7:55	
50203-11	50203-10	30203-11	30203-10	10203-11	10203-10	300	400	בית חגי-שער כניסה	8:00	
50204-11	50204-10	30204-11	30204-10	10204-11	10204-10	200	300	מרכז קרית ארבע	8:15	
50205-11	50205-10	30205-11	30205-10	10205-11	10205-10	200	300	גבעת החרסיה	8:25	ירוחם באר שבע
50301-11	50301-10	30301-11	30301-10	10301-11	10301-10	963	1445	ירוחם ליד היפר נטו	6:30	
50302-11	50302-10	30302-11	30302-10	10302-11	10302-10	760	1145	תחנת דלק באגד באר שבע (בחניון בזק)	7:00	
50303-11	50303-10	30303-11	30303-10	10303-11	10303-10	760	1145	טרמפיאדה ביציאה מבאר שבע	7:05	
50401-11	50401-10	30401-11	30401-10	10401-11	10401-10	613	920	צומת הכניסה המרכזית (לכיוון ת"א)	7:35	אשקלון
50402-11	50402-10	30402-11	30402-10	10402-11	10402-10	613	920	מרכז שפירא	7:50	
50403-11	50403-10	30403-11	30403-10	10403-11	10403-10	500	750	צומת מסמיה	8:05	
50510-11	50510-10	30510-11	30510-10	10510-11	10510-10	1353	2030	קריית שמונה	4:00	קריית שמונה
50511-11	50511-10	30511-11	30511-10	10511-11	10511-10	1353	2030	צומת ראש פינה	4:20	

- המחירים המופיעים בטבלה הם המחירים שהיו נכונים לשנת הלימודים תשע"ב. המחירים יעודכנו מיד לאחר חג הסוכות תשע"ג, באוקטובר 2012.
- קיום ההסעה מותנה במספר הנרשמים.
- אם יהיה רישום משמעותי מאזורים שאינם מופיעים בטבלה, ישתנה לוח ההסעות בהתאם.

50501-11	50501-10	30501-11	30501-10	10501-11	10501-10	1353	2030	צפת רח' פרומצ'נקו ליד מפעל נס קפה	4:15	צפת
----------	----------	----------	----------	----------	----------	------	------	-----------------------------------	------	-----

יום חמישי		יום שלישי		יום ראשון						
קוד חזור יום ה'	קוד הלוך יום ה'	קוד חזור יום ג'	קוד הלוך יום ג'	קוד חזור יום א'	קוד הלוך יום א'	עלות שנתית לכיוון אחד (בש"ח)*	עלות שנתית לשני כיוונים (בש"ח)*	תחנות איסוף	שעת יציאה	תחנות מוצא
50502-11	50502-10	30502-11	30502-10	10502-11	10502-10	1353	2030	צומת עמיד	4:30	
50503-11	50503-10	30503-11	30503-10	10503-11	10503-10	1353	2030	צומת כפר נחום	4:35	
50504-11	50504-10	30504-11	30504-10	10504-11	10504-10	1310	1960	צומת כורסי	4:45	
50505-11	50505-10	30505-11	30505-10	10505-11	10505-10	1073	1610	צומת צמח	4:55	
50506-11	50506-10	30506-11	30506-10	10506-11	10506-10	1013	1520	צומת עין הנצי"ב	5:20	
50507-11	50507-10	30507-11	30507-10	10507-11	10507-10	1013	1520	צומת מירב	5:25	
50508-11	50508-10	30508-11	30508-10	10508-11	10508-10	533	800	שדמות מחולה	6:35	
50509-11	50509-10	30509-11	30509-10	10509-11	10509-10	400	600	מצפה יריחו	7:10	
50512-11	50512-10	30512-11	30512-10	10512-11	10512-10	1353	2030	קצרין	3:45	רמת הגולן
50513-11	50513-10	30513-11	30513-10	10513-11	10513-10	1353	2030	קשת	4:00	
50514-11	50514-10	30514-11	30514-10	10514-11	10514-10	1353	2030	יונתן	4:15	
50515-11	50515-10	30515-11	30515-10	10515-11	10515-10	1310	1960	חיספין	4:30	
50516-11	50516-10	30516-11	30516-10	10516-11	10516-10	1073	1610	נב	4:35	
50801-11	50801-10	30801-11	30801-10	10801-11	10801-10	466	700	אלון מורה - הככר	6:50	שומרון
50802-11	50802-10	30802-11	30802-10	10802-11	10802-10	466	700	מחנה חורון	6:55	
50803-11	50803-10	30803-11	30803-10	10803-11	10803-10	433	650	צומת תפוח	7:00	
50804-11	50804-10	30804-11	30804-10	10804-11	10804-10	433	650	שער עלי	7:05	
50805-11	50805-10	30805-11	30805-10	10805-11	10805-10	433	650	שער שילה	7:15	
50806-11	50806-10	30806-11	30806-10	10806-11	10806-10	400	600	שער עפרה	7:25	
50807-11	50807-10	30807-11	30807-10	10807-11	10807-10	400	600	צומת ה-T	7:35	
50808-11	50808-10	30808-11	30808-10	10808-11	10808-10	370	550	תחנת הדלק בפסגות	7:40	
50809-11	50809-10	30809-11	30809-10	10809-11	10809-10	370	550	פסגת זאב – בפנייה לחיזמה	7:50	
50810-11	50810-10	30810-11	30810-10	10810-11	10810-10	200	300	הטרמפיאדה בגילה	8:20	נתיבות
50701-11	50701-10	30701-11	30701-10	10701-11	10701-10	680	1020	כניסה לנתיבות	7:15	
50702-11	50702-10	30702-11	30702-10	10702-11	10702-10	680	1020	כפר מימון בכניסה	7:20	
50703-11	50703-10	30703-11	30703-10	10703-11	10703-10	680	1020	צומת סעד	7:25	
50704-11	50704-10	30704-11	30704-10	10704-11	10704-10	680	1020	בכניסה לשדרות	7:35	

יום חמישי		יום שלישי		יום ראשון						
קוד חזר יום ה'	קוד הלך יום ה'	קוד חזר יום ג'	קוד הלך יום ג'	קוד חזר יום א'	קוד הלך יום א'	עלות שנתית לכיוון אחד (בש"ח)*	עלות שנתית לשני כיוונים (בש"ח)*	תחנות איסוף	שעת יציאה	תחנות מוצא
50601-11	50601-10	30601-11	30601-10	10601-11	10601-10	920	1380	חדרה צומת המשטרה	6:05	גוש דן
50602-11	50602-10	30602-11	30602-10	10602-11	10602-10	693	1040	צומת הרא"ה	6:10	
50603-11	50603-10	30603-11	30603-10	10603-11	10603-10	693	1040	צומת בית ליד, צומת קדימה	6:15	
50604-11	50604-10	30604-11	30604-10	10604-11	10604-10	693	1040	צומת בני דרור	6:20	
50605-11	50605-10	30605-11	30605-10	10605-11	10605-10	613	920	צומת רעננה	6:30	
50606-11	50606-10	30606-11	30606-10	10606-11	10606-10	613	920	צומת מורשה	6:40	
50607-11	50607-10	30607-11	30607-10	10607-11	10607-10	513	770	צומת גהה	6:45	
50608-11	50608-10	30608-11	30608-10	10608-11	10608-10	513	770	צומת קוקה קולה - בקו 400	6:50	
50609-11	50609-10	30609-11	30609-10	10609-11	10609-10	513	770	צומת בר אילן - בקו 400, צומת מסובין	6:50	
50610-11	50610-10	30610-11	30610-10	10610-11	10610-10	513	770	צומת אלוף שדה	6:55	
50611-11	50611-10	30611-11	30611-10	10611-11	10611-10	433	650	צומת שמשון	7:20	תקוע
50612-11	50612-10	30612-11	30612-10	10612-11	10612-10	400	600	בית שמש, תחנה בפניה שמאלה מול ביג	7:25	
50901-11	50901-10	30901-11	30901-10	10901-11	10901-10	200	300	מהישיבה	8:30	אשדוד
51001-11	51001-10	31001-11	31001-10	11001-11	11001-10	630	940	מהישיבה לצומת מסמיה (משם חוברים להסעה של אשקלון)	7:15	

- המחירים המופיעים בטבלה הם המחירים שהיו נכונים לשנת הלימודים תשע"ב. המחירים יעודכנו מיד לאחר חג הסוכות תשע"ג, באוקטובר 2012.
- קיום ההסעה מותנה במספר הנרשמים.
- אם יהיה רישום משמעותי מאזורים שאינם מופיעים בטבלה, ישתנה לוח ההסעות בהתאם.

התנ"ך ופרשנותו

בגישה רב תחומית

התנ"ך ופרשנותו בגישה רב-תחומית

החוג לתנ"ך במכללת הרצוג שליד ישיבת הר עציון, נושא כבר למעלה משלושים שנה את דגל לימוד התנ"ך והוראתו בחינוך הדתי בארץ. רוחה של מהפכת התנ"ך שנולדה ושהתפתחה מעל הררי עציון יצרה מפעלי ענק כימי העיון בתנ"ך בקיץ, ערבי לימוד בבתי מדרש בכל רחבי הארץ, כתב העת היוקרתי מגדים ועוד. אלפי הנשים והגברים, שנחשפו למהפכה זו הם שגרירה ושליחיה במערכת החינוך הדתי, ובחזוק האהבה לתנ"ך בארץ.

לימודי התואר השני בהוראת התנ"ך ופרשנותו מהווים קומה נוספת והתפתחות בעלת משמעות במהפכה זו, ובהגברת תהליך הלמידה המקצועית בתחום המהווה ציר מרכזי בלימודי היהדות בכל מוסדות החינוך.

לימוד התנ"ך ופרשנותו לאורך הדורות הוא רב-תחומי במהותו: הספרות התלמודית, המדרשית וההלכתית מתבססות על פסוקי המקרא, יונקות מן התנ"ך ומפרשות אותו. לימוד התנ"ך עצמו מבוסס על ניתוח ספרותי של פרקי הלימוד, על הכרת הריאליה וההיסטוריה של תקופתו, על הכרת המקומות שבהם התרחשו המאורעות המתוארים בו, ועל הכרת עולם המחשבה שבו התרחש המפגש שבין עולמו הרוחני של התנ"ך ובין הפילוסופיה הכללית. בדורות האחרונים נוספו לכך היבטים פרשניים חדשים כמו: השתקפות המקרא בספרות, בשירה, באומנות, בקולנוע ובתיאטרון.

הלומדים בתכנית ילמדו בעיון פרשיות מן המקרא וירחיבו את היכרותם עם התחומים הרבים הנושקים לפרשנות המקרא הקלאסית וירחיבו את אופקיהם בפרשנות הרב תחומית המגוונת

לימודי התואר השני מתנהלים על פי דרכה של מכללת הרצוג המבקשת ליצור גשר יחיד במינו בין דרכי הלימוד המסורתיות של חז"ל, ופירושיהם של רבותינו הראשונים והאחרונים ובין דרכי הלימוד החדשות שהתפתחו בדורות האחרונים. דרך זו משלבת בין מחויבות אמונית ותורנית ובין שימוש בכלי מחקר ופרשנות מודרניים.

מטרת תכנית הלימודים לתואר M.Ed.. המוצעת בזאת, מיועדת להכשיר מורים מובילים ורכזי מקצוע בהוראת התנ"ך ופרשנותו, וכותבי תכניות לימודים בתנ"ך בחינוך הממלכתי דתי. כמה מתוך בוגרי התואר השני בהוראת התנ"ך כבר עושים את דרכם הראשונה בלימודי התואר השלישי בתנ"ך באוניברסיטאות לאחר שלימודיהם במסגרת התכנית הוכרו לשם כך.

מסגרת התכנית

הלימודים יהיו בהיקף של 22 ש"ש, ויתפרסו על פני שנתיים.
ניתן להשלים את הלימודים בתכנית ביום לימודים אחד במשך שנתיים, או בשני ימי לימוד בשנה אחת בתוספת סמסטר קיץ וקורסים מקוונים.
שכר הלימוד הוא בהיקף של שנתיים אקדמיות.
ניתן לפצל כל שנת לימודים לשתי שנים עוקבות. פיצול מעבר לכך יחוייב בתשלום נוסף.

מבנה התכנית:

1. לימודי תשתית בחינוך ובהוראה בהיקף של 4 ש"ש.
 2. חטיבת ההתמחות הכוללת קורסים בשתי חטיבות עיקריות:
א. תנ"ך ופרשנותו (תו"פ) בהיקף של 10 – 12 ש"ש.
במסגרת זו יש לכתוב גם **עבודה סמינריונית** אחת באחד מן הקורסים.
כתיבת עבודה סמינריונית פוטרת מכתיבת עבודה לסיום אותו קורס, אך אינה פוטרת מחובת מבחן הסיום של הקורס, במידה ויש מבחן.
ב. פרשנות רב תחומית (פר"ת) בהיקף של 3 - 5 ש"ש.
 3. חטיבה יישומית.
 - א. סמינר וסדנה בהיקף של 2 ש"ש
 - ב. כתיבת עבודת גמר מחקרית-יישומית בהיקף של 1 ש"ש
- סה"כ 22 שעות שבועיות.

תנאי קבלה:

- א. בעלי תואר B.Ed. או בעלי תואר B.A. + תעודת הוראה.
- ב. בוגרי החוג לתנ"ך או אחד החוגים המשיקים ממדעי היהדות*, בציון ממוצע 80 ומעלה.
- ג. בעלי ותק של שלוש שנים לפחות בהוראה.
- ד. הצלחה בבחינות של התואר הראשון באנגלית (ציון 70 ומעלה).
- ה. ריאיון קבלה.**

* תלמידים שאין להם רקע מספיק בלימודי תנ"ך יידרשו ללימודי השלמה לפי החלטת ראש החוג.

** הזימון לריאיון יישלח לאחר קבלת טופס ההרשמה.

תנ"ך – מערכת שעות – לימודי הגברים

יום א'

שעה	שם הקורס	סמסטר	שם המרצה	אשכול	מספר הקורס
שיעור שלישי 13:30 – 12:10	פילוסופים כפרשני המקרא	א	פרופ' שלום רוזנברג	פר"ת	5002
שיעור רביעי 15:40 – 14:20	הזכאים והחייבים: מהתנ"ך לספרות חז"ל ספרות החכמה בישראל ובעמים	א ב	ד"ר ברכי אליצור ד"ר חגי משגב	תו"פ תו"פ	3039 3057
שיעור חמישי 17:20 – 16:00	סיפור יציאת מצרים (שמות א' – י"ג)	שנתי	ד"ר יונתן גרוסמן	תו"פ	3020
שיעור ששי 19:00 – 17:40	עיונים בספר יחזקאל פרשיות הלכתיות ומדרשי הלכה	א ב	ד"ר יואב ברזלי ד"ר עוזי פוקס	תו"פ פר"ת	3056 4024

יום ג'

שעה	שם הקורס		שם המרצה	אשכול	מספר
שיעור ראשון 10:20 – 9:00	פרשיות הלכתיות, פשוטו של מקרא ומדרשי הלכה בספר שמות תרגום השבעים – נוסח ופרשנות פרשנות רמב"ן לתורה ספר דברים כמשנה תורה	א ב א ב	הרב ד"ר אברהם שמאע פרופ' יואל אליצור פרופ' יוסף עופר ד"ר אלי חדד והרב ד"ר יהושע רייס	פר"ת פר"ת תו"פ תו"פ	3077 3078 3022 3060
שיעור שני 11:55 – 10:35	הוראת נביאים אחרונים וספר מלכים בגישה משלבת סדנה רב תחומית יישומית דמויות מקראיות בשירה העברית החדשה	שנתי א ב	הרב ד"ר יואל בן-נון הרב ד"ר יהושע רייס ד"ר רחל עופר	תו"פ יישומי פר"ת	3011 3014 3032
שיעור שלישי 13:30 – 12:10	אוריינות מדעית וחשיבה ביקורתית הרציונאל והעקרונות של ההוראה הבין תחומית פירוש ראב"ע לתורה מזמורי חכמה ומזמורי מלך בתהילים	א ב א ב	הרב ד"ר אברהם וולפיש הרב ד"ר יואל בן-נון ד"ר יהונתן יעקבס ד"ר יהונתן יעקבס	תשתית תשתית תו"פ תו"פ	2002 2005 3036 3079

שיעור רביעי	עיונים במגילת איכה	א	ד"ר יעל ציגלר	תו"פ	3046
-------------	--------------------	---	---------------	------	------

3047	תו"פ	ד"ר יעל ציגלר	ב	מגילת רות	15:40 – 14:20
3023	פר"ת	ירדנה לובוצקי	ב	פרשנות התנ"ך באומנות	
2003	תשתית	ד"ר שמואל ויגודה	א	תורת הפרשנות ומשמעותה להוראה	שיעור חמישי
2010	פר"ת	ד"ר זהר מאור	ב	משיחיות: מהתנ"ך ועד חב"ד	17:20 – 16:00
2011	תשתית	הרב ד"ר יהודה ברנדס	א	זכויות אדם: תנ"ך, הלכה ומחשבה	
2004	פר"ת	יובל ריבלין	ב	שימוש בחומרים מן התרבות הכללית בהוראת מקצועות היהדות	
3071	תו"פ	הרב ד"ר חנוך גמליאל	א	הלשון ככלי עזר בפרשנות המקרא	שיעור שישי
3041	פר"ת	ד"ר נח חכם	א	פרשנות המקרא בימי הבית השני	19:00 – 17:40
3074	פר"ת	הרב ד"ר יהושע רייס ומרצים אורחים	ב	סמינר מתודולוגי מחקרי	
3900	תו"פ	ד"ר יהונתן יעקבס	2 ש"ש	הוספות הרמב"ן לפירושו לתורה - קורס מקוון בקיץ תשע"ג	שיעורים מקוונים
3903	תו"פ	ד"ר יונתן גרוסמן	2 ש"ש	דרכי העיצוב בסיפור המקראי – קורס מקוון בקיץ תשע"ג	
5900	פר"ת	הרב ד"ר תמיר גרנות והרב איתמר אלדר	2 ש"ש	הפרשנות החסידיית למקרא	
3904	תו"פ	ד"ר חגי משגב	1 ש"ש	נבואות ירמיהו – סמסטר א'	
2007	פר"ת	יובל ריבלין	1 ש"ש	שימוש בחומרים מן הקולנוע להוראת מקצועות היהדות	קורסי קיץ תשע"ב
2012	פר"ת	ד"ר בלהה אדמנית	1 ש"ש	סוגיות משפחה בתנ"ך ובפרשנות חז"ל	
5031	פר"ת	הרב ד"ר יצחק ברנד	1 ש"ש	סוגיות במחשבת ההלכה	
2008	תשתית	ד"ר ברוריה סמט	1 ש"ש	דרכים ועקרונות בהוראה בין תחומית	חופשת סמסטר תשע"ג
3075	פר"ת	הרב ד"ר יואל בן נון ומדריכים נוספים	1 ש"ש	הסיור המקראי – פרשנות, מחקר ויישום	קורס סיורים

* **מקראה לראשי התיבות של החטיבות:** תשתית – חטיבת תשתית וחינוך

תו"פ – חטיבת תנ"ך ופרשנות

פר"ת – חטיבת פרשנות רב תחומית

יישומי – חטיבה יישומית

תנ"ך – מערכת שעות – לימודי הנשים

יום א'

שעה	שם הקורס	סמסטר	שם המרצה	אשכול	מספר הקורס
שיעור רביעי 14:20 – 15:40	ספרות החכמה בישראל ובעמים הזכאים והחייבים: מהתנ"ך לספרות חז"ל	א ב	ד"ר חגי משגב ד"ר ברכי אליצור	תו"פ תו"פ	3057-1 3039-1
שיעור חמישי 16:00 – 17:20	דמויות מקראיות בשירה העברית החדשה אדם וא-לוהיו: אמונות ודעות בתנ"ך	א ב	ד"ר רחל עופר הרב ד"ר אברהם שמאע	פר"ת תו"פ	3032-1 3081-1
שיעור ששי 17:40 – 19:00	סיפור יציאת מצרים (שמות א - י"ג)	שנתי	ד"ר יונתן גרוסמן	תו"פ	3020-1

יום ג'

שעה	שם הקורס		שם המרצה	אשכול	מספר הקורס
שיעור ראשון 9:00 – 10:20	פירוש ראב"ע לתורה מזמורי חכמה ומזמורי מלך בתהילים תרגום השבעים – נוסח ופרשנות	א ב א	ד"ר יהונתן יעקבס ד"ר יהונתן יעקבס פרופ' יואל אליצור	תו"פ תו"פ פר"ת	3036-1 3079-1 3078-1
שיעור שני 10:35 – 11:55	עיונים במגילת איכה מגילת רות פרשנות התנ"ך באומנות	א ב ב	ד"ר יעל ציגלר ד"ר יעל ציגלר ירדנה לובוצקי	תו"פ תו"פ פר"ת	3046-1 3047-1 3023-1
שיעור שלישי 12:10 – 13:30	משיחיות: מהתנ"ך ועד חב"ד אוריינות מדעית וחשיבה ביקורתית פרשנות רמב"ן לתורה זכויות האדם: תנ"ך, הלכה ומחשבה	א ב א ב	הרב פרופ' יצחק קראוס הרב ד"ר אברהם וולפיש פרופ' יוסף עופר הרב ד"ר יהודה ברנדס	פר"ת תשתית תו"פ תשתית	2010-1 2002-1 3022-1 2011-1
שיעור רביעי 14:20 – 15:40	הוראת נביאים אחרונים וספר מלכים בגישה משלבת סדנה רב תחומית יישומית הלשון ככלי עזר בפרשנות המקרא	שנתי א ב	הרב ד"ר יואל בן-נון הרב ד"ר יהושע רייס הרב ד"ר חנוך גמליאל	תו"פ יישומי תו"פ	3011-1 3014-1 3071-1
שיעור חמישי 16:00 – 17:20	הרציונאל והעקרונות של ההוראה הבין תחומית תורת הפרשנות ומשמעותה להוראה	א ב	הרב ד"ר יואל בן-נון ד"ר שמואל יוגודה	תשתית תשתית	2005-1 2003-1

2009-1 3056-1	פר"ת תו"פ	הרב מרדכי ורדי ד"ר יואב ברזלי	א ב	קולנוע כבית מדרש עיונים בספר יחזקאל	
5008-1 3074	פר"ת פר"ת	ד"ר יוסי מרציאנו הרב ד"ר יהושע רייס ומרצים אורחים	א ב	פרשנות המקרא הפילוסופית סמינר מתודולוגי מחקרי	שיעור שישי 19:00 – 17:40
3060-1	תו"פ	ד"ר אלי חדד והרב ד"ר יהושע רייס	א	ספר דברים כמשנה תורה	
3900 3903 5900	תו"פ תו"פ פר"ת	ד"ר יהונתן יעקבס ד"ר יונתן גרוסמן הרב ד"ר תמיר גרנות והרב איתמר אלדר	2 ש"ש 2 ש"ש 2 ש"ש	הוספות הרמב"ן לפירושו לתורה – קורס מקוון בקיץ תשע"ג דרכי העיצוב בסיפור המקראי – קורס מקוון בקיץ תשע"ג הפרשנות החסידית למקרא	שיעורים מקוונים
3904	תו"פ	ד"ר חגי משגב	1 ש"ש	נבואות ירמיהו – סמסטר א'	
2007 5031	פר"ת פר"ת פר"ת	יובל ריבלין ד"ר בלהה אדמנית הרב ד"ר יצחק ברנד	1 ש"ש 1 ש"ש 1 ש"ש	שימוש בחומרים מן הקולנוע להוראת מקצועות היהדות סוגיות משפחה בתנ"ך ובפרשנות חז"ל סוגיות במחשבת ההלכה	קורסי קיץ תשע"ב
2008	תשתית	ד"ר ברוריה סמט	1 ש"ש	דרכים ועקרונות בהוראה בין תחומית	קורס חופשת סמסטר תשע"ג
3075	פר"ת	הרב ד"ר יואל בן נון ומדריכים נוספים	1 ש"ש	הסיוור המקראי – פרשנות, מחקר ויישום	קורס סיורים

* מקראה לראשי התיבות של החתיבות:
תשתית – חטיבת תשתית וחינוך
תו"פ – חטיבת תנ"ך ופרשנותו
פר"ת – חטיבת פרשנות רב תחומית
יישומי – חטיבה יישומית

תיאורי הקורסים בתנ"ך לשנת הלימודים תשע"ג

אדם וא-לוהיו: אמונות ודעות במקרא

שם המרצה: הרב ד"ר אברהם שמאע

קורס מחטיבת פרשנות רב תחומית, 1 ש"ש

קורס זה יעסוק באמונות ודעות המשתקפות במקרא, בנושאים מגוונים, ביחס לקב"ה (כגון דמותו), לאדם (כגון מה נדרש ממנו לעשות; ישראל והעמים; גברים ונשים), וליחסיהם (כגון מקומה של תפילה; או שאלת הגמול). הקורס ייגע בכמה שאלות, כמה מהן שאלות יסוד מתודולוגיות: עצם יכולתנו להתחקות על אמונות ודעות מקראיות; ההבדל בין אמונות ודעות גלויות, לבין אמונות ודעות סמויות או מונחות; האם המקרא אחיד או מגוון בנוגע לשאלות מסוימות; עד כמה מעמיד המקרא, או חטיבות מוגדרות בו, שיטה סדורה בנוגע לשאלות מוגדרות; מה בין חז"ל לפשוטו של מקרא; מקומה של פרשנות ימי הביניים בעיצוב התודעה המקראית האמונית של הקורא העברי המאמין; ועוד.

אוריינות מדעית וחשיבה ביקורתית

שם המרצה: הרב ד"ר אברהם וולפיש

שיעור תשתית, 1 ש"ש

בקורס זה נכיר ואף נבחן את הנחות היסוד העומדות בבסיס המפעל המחקרי. נעמוד על יתרונותיהן ועל חסרונותיהן של שיטות מחקר בתחום לימודי היהדות, ונשווה ביניהן לבין הקריאה הדתית המסורתית. הבהרת יסודות החשיבה העומדים מאחורי ענפי המחקר השונים תאפשר לתלמיד להבין לאשורה את הספרות המחקרית, לקרוא אותה באופן ביקורתי, לכתוב לפי הנורמות המקובלות בעולם המחקר ולחשוב על דרכים לשלב את החשיבה המחקרית בלימודם ובהוראתם.

דמויות מקראיות בשירה העברית החדשה

שם המרצה: ד"ר רחל עופר

שיעור מחטיבת פרשנות רב תחומית 1 ש"ש

במהלך הקורס נערוך מפגש של התלמידים עם יצירות ספרותיות מודרניות שבמרכזן דמויות מקראיות. היצירות הספרותיות הללו מעניקות משמעויות אקטואליות לסיטואציות המקראיות, מעניקות חיות לדמויות המקראיות, מקרבות אותן לעולמנו ומעלות שאלות הרלוונטיות לחינוך. יש שהיצירות הספרותיות הולכות בעקבות המדרש, בהשלימן את הפערים החסרים בסיפור המקראי שלשוננו תמציתית וחסכנית.

נעסוק גם ביצירות מן הסיפורת העברית המודרנית - שבמרכזן דמויות מקראיות. נעיין עיון משווה בדמויות המקראיות המתוארות בשירה ובסיפורת ובדרכי הביטוי הייחודיות האופייניות הן לשירה והן לסיפורת.

מטרת הקורס היא להקנות כלים לניתוח טקסטים ספרותיים בכלל, וטקסטים שבמרכזם סוגיית האינטר-טקסטואליות עם המקרא – בפרט.

דרכי העיצוב בסיפור המקראי

שם המרצה: ד"ר יונתן גרוסמן

שיעור מקוון מחטיבת תנ"ך ופרשנותו, 2 ש"ש

הקורס מבקש לעקוב אחר האמצעים הספרותיים שמעצבים את סיפורי התנ"ך. ההנחה של הקורס היא שלצד המסרים הגלויים של הסיפור, יש גם מסרים סמויים שניתן לדלות אותם בעזרת ניתוח הסיפור על פי האמצעים הספרותיים המעצבים אותו.

דרכים ועקרונות בהוראה בין תחומית

שם המרצה: ד"ר ברוריה סמט

שיעור תשתית, 1 ש"ש

חלקו הראשון של הקורס יציג מבוא על הרציונל של שיטת הלימוד הבינתחומית, יעסוק במאפיינים של שיטת הוראה זו, וידון ביתרונותיה ובמגבלותיה. בחלקו השני של הקורס תודגם השיטה במספר סוגיות מתחום הוראת התנ"ך ומחשבת

ישראל. כמו כן יתנסו התלמידים בעבודת עמיתים סדנאית בה יבנו יחידת לימוד בינתחומית.

הוראת מלכים ונביאים אחרונים בגישה המשלבת

שם המרצה: הרב ד"ר יואל בן-נון

שיעור מחטיבת תנ"ך ופרשנותו, 2 ש"ש

לימוד נבואות הנביאים האחרונים (ישעיהו, תרי עשר וירמיהו) על רקע התיאור ההיסטורי של ספר מלכים והדיעות ההיסטוריות העולות ממקורות חוץ מקראיים, תוך שילוב פרשיות ופרקים מספרים שונים בתנ"ך ושימוש במקורות היסטוריים ובכלי ניתוח ספרותיים, פילולוגיים ועוד. הלימוד המשולב של הנבואה הסיפורית עם נבואות המשא עשוי להאיר באור חדש את שני סוגי הנבואות ולהעמיק את הלימוד ואת ההבנה.

התלמידים יידרשו ליישם גישות שונות להוראה רב-תחומית שלמדו בשיעורי המא"ד. רוב פגישות הקורס יפתחו בידי אחד התלמידים – שיציג בקצרה דרך לימוד והוראה של פרק נבואה או מאמר העוסק בנושא. השיעור עצמו יבוא כהמשך לפתיחה זו, והמורה יראה כיצד ניתן לשלב את לימוד הפרק הזה בראייה היסטורית על רקע תיאורי ספר מלכים וביחס לנבואות אחרות.

הזכאים והחייבים – מהמקרא לספרות חז"ל

שם המרצה: ד"ר ברכי אליצור

שיעור מחטיבת תנ"ך ופרשנותו, 1 ש"ש

הקורס יעסוק בהבחנה בין דמויות מקראיות, כפי שהן מוצגות בפשט המקרא לבין דמותם כפי שעוצבה בספרות הבתר מקראית ובספרות חז"ל. העיסוק בדמויות המקראיות הנבחרות יתחיל בניתוח היחידות הספרותיות בהן מוצגת הדמות במקרא, ולאחר מכן נעבור לעסוק בספרות חז"ל בסדר כרונולוגי. ננסה לבדוק מה היו מגמות הדרשנים בהציגם את הדמויות באופן שונה, ולעיתים אף מנוגד מאשר הערכתם במקרא, ונראה כיצד המסרים האקטואליים והחינוכיים שאותם ניסו החכמים להעביר לציבור, עיצבו את דרשותיהם על אישי המקרא, כשהשיקול הפרשני נדחק, ואת מקומו תופסות בעיות השעה ודרכי ההתמודדות עמן.

הלשון ככלי עזר בפרשנות המקרא

שם המרצה: הרב ד"ר חנוך גמליאל

שיעור מחטיבת תנ"ך ופרשנותו, 1 ש"ש.

הבנתו של טקסט כרוכה בהבנת לשונו, על אחת כמה וכמה כאשר מדובר בטקסט עתיק וקשה דוגמת התנ"ך.

בקורס הזה נעסוק בדרך שבה התמודדו הפרשנים עם אוצר מילים קשה, נכיר את הרקע הכללי של ידיעותיהם הדקדוקיות ולעומתו את ספרות הדקדוק המודרנית ללשון המקרא ונתוודע למבחר סוגיות בדיוניהם הבלשניים. המטרה היא להכיר את המושגים הלשוניים המשמשים בדיוניהם (גם במינוח המודרני גם במינוח ה"ישן" שלהם) ואת פשר הערותיהם הלשוניות.

הסיוור המקראי - פרשנות, מחקר ויישום

שם המרצה: הרב ד"ר יואל בן נון ומרצים מתחלפים

שיעור מחטיבת פרשנות רב תחומית, 1 ש"ש.

הקורס מורכב משלושה סיוורים שיתקיימו בחופשות במהלך השנתיים של התואר.

אין חובה להשתתף בכל שלושת הסיוורים באותה שנה, אפשר לפרוס אותם על פני שנתיים. לאחר הדיווח על ההשתתפות בסיוורים ומילוי מטלת הכתיבה יינתן ציון על הקורס.

מטלת הכתיבה של הקורס תהיה כתיבת דיון פרשני ומחקרי באחד הנושאים שהועברו בסיוורים בהם השתתפתם, והצעת דרך העברה מעשית של הסיוור לכיתה. פרטים מדויקים יותר בנוגע לחובת הכתיבה יתפרסמו בהמשך. המעוניינים ללמוד בקורס זה יוכלו לבחור שלושה סיוורים שונים, מתוך רשימת הסיוורים המוצעים בפניהם.

שניים מן הסיוורים הם סיוור חובה שמיועדים אך ורק לתלמידי/ות התואר השני.

סיוור נוסף יוצע מתוך הרשימה של הסיוורים המיועדים לתואר הראשון.

הפרשנות החסידית למקרא

שם המרצה: הרב ד"ר תמיר גרנות והרב איתמר אלדר

שיעור מקוון מחטיבת פרשנות רב תחומית, 2 ש"ש

תורת החסידות נלמדת בדרך כלל כשיטה רעיונית או כמערכת תרבותית דתית. אך בצד היבטים אלה, התפתחה התורה החסידית גם כפרשנות מעמיקה ומקורית לפסוקי המקרא ולחז"ל. רוב רובה של הספרות החסידית נוצרה כדרשות על פרשיות השבוע, וממילא - המוקד העיקרי שלה הוא דווקא הרמניוטי. בקורס זה נבחן את תורת החסידות מן הפרספקטיבה הפרשנית, ונראה כיצד הגות ופרשנות כרוכות זו בזו - תוך לימוד דרשות חסידיות מן הבולטים שבין החיבורים החסידיים.

הרציונאל והעקרונות של ההוראה הבין תחומית

שם המרצה: הרב ד"ר יואל בן נון

שיעור תשתית, 1 ש"ש

הקורס יעסוק בשאלות העולות מהוראה משולבת רב-תחומית (אינטר-דיסציפלינרית), שבמוקד שלה עומד התנ"ך. הנחת היסוד היא כי פרשנות תנ"ך לדורותיה היא דיסציפלינה (= תחום דעת מוגדר), קריאה ספרותית ושירת בתנ"ך יכולה להילמד כדיסציפלינה, מדרש והלכה בתנ"ך הם דיסציפלינה, לשון התנ"ך לרבדיה היא דיסציפלינה, היסטוריה של תקופות התנ"ך, כמו גם גיאוגרפיה וריאליה של פרקי תנ"ך, הן דיסציפלינות, מחשבה ופילוסופיה בתנ"ך היא דיסציפלינה, וגם השפעת התנ"ך על הגות ויצירה וחינוך בתקופות שונות, בעם ישראל ובעולם כולו, יכולה להילמד כדיסציפלינה -

ואולם, דווקא משום כל אלה, לימוד תנ"ך והוראתו אינם דיסציפלינה, והם מחייבים מעצם טבעם, הוראה משולבת, רב-תחומית, שמחייבת נקיטת עמדה חינוכית, הקורס ידגים כיוונים אחדים של הוראה משולבת בתנ"ך, יציג קשיים ובעיות, יתרונות וחסרונות, ודרכי התמודדות, ויעלה את אהבת התנ"ך לראש מטרות הוראתו.

זכויות האדם: תנ"ך, הלכה ומחשבה

שם המרצה: הרב ד"ר יהודה ברנדס

שיעור תשתית, 1 ש"ש

בניגוד לתפיסה הרווחת בציבור, הסוברת שקיים ניגוד בין היהדות המסורתית לבין תפיסת זכויות האדם בחברה המערבית הליברלית, האמת היא שיסודות המחשבה ההומניסטית והליברלית נטועות עמוק בתנ"ך ובמסורת היהודית (והנוצרית שבעקבותיה). הקורס יעסוק בבירור שרשיה של תפיסת "זכויות האדם" הליברלית במקורות התורניים, בתנ"ך ובחז"ל, יתמקד בערכי היסוד האוניברסליים שבתורה, הנגזרים מרעיון "צלם א-להים", ובערכים הנובעים מרעיון "ממלכת כהנים וגוי קדוש" המיוחדים לעם ישראל. נצביע על המשותף ועל השונה בין תפיסת התורה לבין התפיסות בתרבות ובמשפט הכללי ונציע בסיס לשיח משותף ופורה בין שתי הקהילות בחברה הישראלית.

מגילת רות

שם המרצה: ד"ר יעל ציגלר

שיעור מחטיבת תנ"ך ופרשנותו 1 ש"ש

בקורס הזה נלמד את מגילת רות לעומק ולרוחב, בניסיון לגלות את מסריה המרכזיים. בנוסף, נשתמש בספר זה כאמצעי לרכישת כלים ללימוד והוראת הסיפור התנ"כי בכלל. נתמקד בניתוח ספרותי, בהעמקה במדרשי חז"ל, ובפרשנות ימי הביניים.

מזמורי חכמה ומזמורי מלך בתהילים

שם המרצה: ד"ר יהונתן יעקבס

שיעור מחטיבת תנ"ך ופרשנותו, 1 ש"ש

מטרת הקורס היא לימוד ותרגול של קריאה ספרותית בספר תהלים. נפתח בארבעה שיעורי הקדמה שיעסקו בשאלות מחבריו המזמורים, מספר המזמורים, חלוקת הספר לחמישה קבצים, וכתורות המזמורים. לאחר מכן נלמד את דרכי הבנייה של מזמורי תהלים, והיחס בין עיצוב המזמור ובין משמעותו. ניעזר בפרשנות הקלאסית וכן בפרשנים ובשיטות פרשנות מודרניים. נתמקד במזמורי מלך וחוכמה: א; ב; עב; פט; יט; קה; קו ועוד כאשר יותיר הזמן.

משיחיות: מהתנ"ך ועד חב"ד

שם המרצה: פרופ' יצחק קראוס, ד"ר זהר מאור

שיעור מחטיבת פרשנות רב תחומית, 1 ש"ש

הקורס יעסוק במשיחיות ויציג אותה כאחד מעמודי התווך של היהדות לדורותיה; יתוארו בו תפיסות שונות של משיחיות, התייחסותן למציאות שבתוכה עוצבו ומשמעותן עבורנו היום.

בקורס נעמוד בקצרה על שרשי הרעיון המשיחי בתנ"ך, על התפיסות השונות בחז"ל, על תפיסת המשיח אצל הרמב"ם, בקבלה, בחסידות, בציונות ובהגותו של הרב קוק - ולסיום על התפיסה המשיחית בדור האחרון של חב"ד.

סדנה רב תחומית יישומית

שם המרצה: הרב ד"ר יהושע רייס

שיעור יישומי, 1 ש"ש

קורס זה נועד להכין ולהנחות את המשתתפים בו לכתיבת העבודה היישומית – משימת הסיום של לימודי התואר השני (מומלץ לתלמידי שנה ב'). במהלך הקורס נציג מספר דוגמאות ללימוד תנ"ך והוראתו בגישה הרב תחומית תוך התמקדות בהיבטים מעשיים כולל הנחיות ושיטות לכתיבת תכניות לימודים. מבין הדוגמאות שיוצגו: מצגות ויזואליות ככלי להוראת פרשיות היסטוריות במקרא, עיסוק בפרשיות מקראיות ופרשנותן המדרשית, ההלכתית והאומנותית בציורי בתי הכנסת העתיקים (כגון: סיפור העקידה ומצוות תקיעת שופר, תיאור המנורה במקרא ובאומנות) ועוד. במהלך הקורס יידרשו משתתפיו להציג בפני שאר המשתתפים את נושא העבודה היישומית שייבחר על ידם.

סוגיות משפחה בתנ"ך ובפרשנות חז"ל

שם המרצה: ד"ר בלהה אדמנית

שיעור מחטיבת פרשנות רב תחומית, 1 ש"ש

הקורס מבוסס על לימוד עיוני של פרשיות בתנ"ך העוסקות בנושאים הנוגעים לחיי משפחה, ובפרשנות חז"ל על פרשיות אלו.

מטרת הקורס: ללבן נושאים רגישים הנוגעים להקמת משפחה, לתפקודה התקין וליחסים שבין המינים דרך מקורות תורניים סיפוריים, ולתרגם סוגיות חשובות אלו להיבטים אקטואליים ולעשייה חינוכית. הנושאים הנלמדים: זוגיות, הורות, אחאות, תקשורת בין-אישית, נשיות-גבריות.

סמינר מתודולוגי מחקרי

שם המרצה: הרב ד"ר יהושע רייס ומרצים אורחים

שיעור מחטיבת פרשנות רב תחומית, 1 ש"ש

קורס זה משותף לכלל תלמידי התואר השני ולמוריו. בקורס ניפגש עם מיטב החוקרים העוסקים בהיבטים השונים של מדעי היהדות בנושאים המשותפים לכלל תלמידי התואר השני, מתוך ניסיון להיחשף לגישות המחקר ולהתמודדויות של חוקריו. ההרצאות יהיו בנויות מפגש עד שלושה מפגשים לכל מרצה. בין התחומים שיעלו בקורס: הקריאה הספרותית בתנ"ך ובספרות חז"ל, הספרות החיצונית והשוואתה לתנ"ך, לספרות חז"ל ולהגות הפילוסופית בימי הביניים, ממצאים ארכיאולוגיים ותרומתם לחקר מדעי היהדות, ספרות בית שני, פרשנות הפשט הדרש והפרשנות הפילוסופית, הגניזה הקהירית ותרומתה למדעי היהדות ועוד. חלק משמעותי בקורס יוקדש לדיון בין תלמידי התואר, מוריו ובין המרצים האורחים.

ספור יציאת מצרים (שמות א - י"ג)

שם המרצה: ד"ר יונתן גרוסמן

שיעור מחטיבת תנ"ך ופרשנותו, 1 ש"ש

מגמתנו בקורס היא לנתח את סיפור יציאת מצרים, בעיקר מתוך הפרספקטיבה הספרותית. נשתדל להעלות את המסרים הנסתרים של הסיפור הרמוזים מבעד לדרכי העיצוב הספרותי שלו ונבקש לברר מה בין מסרים אלו למסרים הגלויים של הסיפור. השיעור יושתת על קריאה של הסיפורים על פי סדרם ומתוך מודעות לתהליך הקריאה שעובר הקורא.

ספר דברים כמשנה תורה

שם המרצה: ד"ר אלי חדד, והרב ד"ר יהושע רייס

שיעור מחטיבת תנ"ך ופרשנותו, 1 ש"ש

בקורס נלמד פרשיות נבחרות בספר דברים תוך שימת לב לענייני מבנה, סגנון וניתוח ספרותי. נתמקד בנאום הראשון והשני של משה מבניהם ומטרותיהם. נשים לב לשיטות הפרשנים ודברי חז"ל בנושאים אלה. נעמוד על אופיו המיוחד של הספר ונתמודד עם בעיית הכפילויות והסתירות בין הספר לבין שאר החומשים על פי שיטתו של הרב מרדכי ברויאר. הנושאים שידונו: חטא המרגלים והמעפילים, ייחודם של עשרת הדברות וייחוסם לשאר המצוות, משמעותו של מעשה העגל ומצוות נבחרות.

עיונים במגילת איכה

שם המרצה: ד"ר יעל ציגלר

שיעור מחטיבת תנ"ך ופרשנותו 1 ש"ש

בקורס הזה נלמד את מגילת איכה בניסיון לגלות את מסריה המרכזיים ואת הרקע ההיסטורי והתיאולוגי לספר זה. בנוסף, נשתמש בספר זה כאמצעי לרכישת כלים ללימוד והוראת השירה התנ"כית בכלל. נתמקד בכלים טכניים לניתוח השירה כגון מבנה, מקצב, דימויים, מטפורות, ומשמעות כפולה של מילים.

עיונים בספר יחזקאל

שם המרצה: ד"ר יואב ברזלי

שיעור מחטיבת תנ"ך ופרשנותו, 1 ש"ש

הנביא יחזקאל הוא נביא חריג, מופלא ומיוחד; באופיו הסוער, בסגנון החריף, בהשקפותיו הקיצוניות ובפרטים רבים נוספים. השיעור שיעסוק בפרקים ובסוגיות נבחרות מתוך נבואותיו של יחזקאל, ינסה להבהיר את הרקע ואת הצרכים המיוחדים של תקופתו (ערב חורבן הבית ואחריו) ושל קהל שומעיו (יושבי הגולה) שהצריכו הופעה ייחודית ועוצמתית כזו של הנביא ונבואותיו.

לימוד הנבואות השונות יתמקד בהיבטים הספרותיים והרעיוניים הייחודיים ליחזקאל, ועל משמעותם לקהל שומעיו ולדורות הבאים, תוך עיון בהצעות פירוש ישנות וחדשות שהוצעו לנבואותיו.

פילוסופים כפרשני מקרא

שם המרצה: פרופ' שלום רוזנברג

שיעור מחטיבת ההגות, 1 ש"ש

"... שהתורה שדה זרועה לשכל, ובית החכמה, ומסתרי החכמה הנעלמים מונחים בה... ומי שיבקש ויגיע ימצא מבוקשו בנוי בה.." (ספר תורות הנפש) בקורס נעסוק בדרכם של הפילוסופים בפירוש המקרא, בהנחותיהם, ובכלים הפרשניים שהשתמשו בהם.

פירוש אבן עזרא לתורה

שם המרצה: ד"ר יונתן יעקבס

שיעור מחטיבת תנ"ך ופרשנותו 1 ש"ש

מטרת הקורס לברר את שיטתו הפרשנית המיוחדת של ראב"ע. נעסוק בתולדות חייו; נוסח פירושו, המהדורות המקובלות של פירושו וההבדלים ביניהן; נבדוק את עקרונותיו הפרשניים על סמך הקדמתו לתורה, ואת התאמתם לגוף הפירוש; נעיין ביחסו לפשט ולדרש; בעולם המחשבה של פירושו, וכן בספריו האחרים ותרומתם להבנת פרשנותו לתורה

פירוש רמב"ן לתורה

שם המרצה: פרופ' יוסף עופר

שיעור מחטיבת תנ"ך ופרשנותו, 1 ש"ש

אופי הסמינריון: בכל פגישה יידון מאמר העוסק באחד מנושאי הקורס. המאמר יימצא באתר הקורס וכל המשתתפים יקראו אותו לקראת השיעור. אחד המשתתפים יציג את המאמר בפני הקבוצה. ראשי פרקים: תולדות רמב"ן ופירושו על רקע תקופתו. הקדמות רמב"ן לתורה ולספרי התורה: יחסו לפירושי רש"י וראב"ע; השפעות אפשריות של בכור שור,

רד"ק, חזקוני. נוסח פירוש רמב"ן לתורה; תוספות הרמב"ן לפירוש; פירוש החורג מסדר הפסוקים. גישתו הספרותית של רמב"ן. "מעשה אבות סימן לבנים" - פרשנות טיפולוגית אצל רמב"ן. גישתו של רמב"ן לשאלת "אין מוקדם ומאוחר בתורה". לשונו של רמב"ן; שיבוצים מקראיים בלשונו של רמב"ן. מאורעות התקופה והשתקפותם בפירוש רמב"ן; ויכוח רמב"ן.

פרשיות הלכתיות ומדרשי ההלכה

שם המרצה: ד"ר עוזיאל פוקס,

שיעור מחטיבת תחומי דעת, 1 ש"ש

השיעורים יעסקו בפרשנות של פרשיות בתורה במדרשי הלכה. רוב הלימוד יהיה לימוד על הסדר של מדרשי הלכה שונים, כשבמהלך הלימוד ישולבו עיונים עקרוניים. שאלות פשט ודרש; בתי המדרש השונים של התנאים; דרכי מדרש הפסוקים; היחס של מדרשי ההלכה אל המקבילות בספרות חז"ל; שימוש בכתבי יד של מדרשי ההלכה.

פרשיות הלכתיות, פשוטו של מקרא ומדרשי הלכה בספר שמות

שם המרצה: הרב ד"ר אברהם שמאע

שיעור מחטיבת פרשנות רב תחומית, 1 ש"ש

בשיעור זה נעסוק בפרשות הלכתיות וסיפוריות בספר שמות. בקורס זה ילובנו היבטי הפשט של הפרשה הנדונה, מהפרשנות הקלסית ועד "הפשטות המתחדשים בכל יום". לעומת ליבון פרשני זה נעמיד את דרכם של חז"ל במדרשי ההלכה (הן בחלקיהם ההלכתיים הן בחלקיהם האגדיים) בפתרון של פרשות אלה. השיעור יעמיד אפוא על סוגי היחס שבין פשט ומדרש, מחפיפה והשלמה ועד ניגוד וסתירה, תוך עמידה על משמעות הדברים. מטבע הדברים עיקר העיסוק המדרשי יהיה במדרשי התנאים על שמות – המכילתא דר"י והמכילתא דרשב"י. שיעור זה נוגע אפוא ישירות בקו התפר שבין פשט והלכה, והוא משותף לחוגים תנ"ך ותורה שבע"פ.

פרשנות המקרא בימי הבית השני – מיוסף עד מתן תורה

שם המורה: ד"ר נח חכם

שיעור מחטיבת פרשנות רב תחומית, 1 ש"ש

ספרות הבית השני שימרה בידינו פירושים ישירים ועקיפים למקרא. בין הפירושים הישירים יש להזכיר את ספר היובלים, המוסר בלשון את סיפורי ספר בראשית בליווי הערותיו ופירושו, ואת ספרו של יוסף בן מתתיהו "קדמוניות היהודים", המספר את כל המקרא מנקודת מבטו. פירושים עקיפים מצויים כמעט בכל אזכור של עניין מקראי, מתוך ההקשר והפירוש שניתן לו באזכור המשני. לאחרונה נתפרסמו מחקרים אחדים הבוחנים פרשנות זו מזוויות ראייה שונות. בקורס נעסוק בפרשנות מסוג זה, המתייחסת לפרשיות ספר בראשית מירידת יוסף למצרים ועד למחציתו של ספר שמות (מתן תורה). נלמד את המקראות ונבחן את פירושי הבית השני ואת יחסם לספרות חז"ל. ננסה לעמוד על גלגלי הפרשנות בספרים השונים ועל אופיין של הגישות השונות למקרא בתקופה זו.

פרשנות המקרא הפילוסופית

שם המרצה: ד"ר יוסי מרציאנו

שיעור מחטיבת פרשנות רב תחומית, 1 ש"ש

בקורס ננסה להכיר את הפרשנות הפילוסופית למקרא, את הנחות היסוד שלה ואת התפיסות ההרמנויטיות החבויות בה. בראשית הקורס נזכיר בקצרה בדוגמות לפרשנות פילוסופית שקדמה לרמב"ם: פילון האלכסנדרוני ור' אברהם אבן עזרא. עיקרו של הקורס יעסוק בפרשנות המיימונית למקרא. נפתח בפירושי הרמב"ם עצמו, בעקרונות הפרשנות שלו ובתכניה, ונמשיך אל הפרשנות של הרואים עצמם כממשיכיו.

פרשנות התנ"ך באמנות

שם המרצה: ירדנה לובוצקי

שיעור מחטיבת פרשנות רב תחומית, 1 ש"ש

הקורס יעניק ללומדים יסודות בתולדות האמנות וכלים להתבוננות מושכלת ביצירות אמנות. כלים אלה יעזרו לנו לראות כיצד ציירים של תמונות תנ"כיות מביעים רעיונות פרשניים משלהם, תוך השוואתם לפרשנות מסורתית.

קולנוע כבית מדרש

שם המרצה: הרב מרדכי ורדי

שיעור מחטיבת פרשנות רב תחומית, 1 ש"ש

מטרת הקורס : להקנות למורים כלים שבהם יוכלו להשתמש בקולנוע כבסיס להתרחשות חינוכית. במסגרת הקורס יוקרנו סרטים ויונחו אבני יסוד לניתוח ופירוק חומרים ויזואליים. כמו כן ילמדו ויתרגלו את הדרכים בהם ניתן לחלץ מן הקולנוע ערכים ורעיונות הנוגעים למוסר ואמונה.

שימוש בחומרי תרבות כלליים להוראת מקצועות היהדות

שם המרצה: יובל ריבלין

שיעור מחטיבת פרשנות רב תחומית, 1 ש"ש

מאז המצאת הקולנוע, הפכו המקורות היהודיים – המקרא ואגדות חז"ל – למקור השראה לסרטים רבים. את עקבותיהם ניתן לאתר, באופן גלוי או סמוי, ברבות מן היצירות שנולדו לאורך המאה העשרים. לעיתים הם מושא לחיקוי, לעיתים מושא לביקורת ופולמוס, ונזכרותם היא עדות למרכזיותה של היצירה המסורתית בתודעתו של היוצר המודרני.

השיעור יתמקד בשפה המיוחדת שבחרו בה יוצרי קולנוע ותיאטרון להבעת הבנותיהם ותחושותיהם באשר למקורות המקראיים וספרות חז"ל וביצירות המייצגות דרכים שונות להתמודדות אמנותית עם הטקסט המקורי.

תורת הפרשנות ומשמעותה להוראה

שם המרצה: ד"ר שמואל ויגודה

שיעור תשתית, 1 ש"ש

כל הלומד או מלמד מקורות ישנים וחדשים, עוסק בפרשנות של טקסט. קורס זה נועד לבחון את משמעותו של מושג הפרשנות: מדוע טקסט מצריך פרשנות, ועל סמך מה אנחנו מייחסים לטקסט משמעות מסוימת? נסקור את הגישות השונות שהוצעו בהגות המודרנית על-מנת להתמודד עם שאלת הפרשנות, ונבחן את פרשנותם של חז"ל ושל הפרשנים היהודיים לדורותיהם לאור הגישות הפילוסופיות להבנת המעשה הפרשני.

תורה שבעל פה

בגישה רב תחומית

תורה שבעל פה בגישה רב-תחומית

"ונראה לרבנו תם דאנו שעוסקין בתלמוד בבלי דיינו, כי הוא בלול במקרא במשנה ובתלמוד..." (תוספות עבודה זרה יט ע"ב).

התלמוד הבבלי 'בלול' במקרא משנה ותלמוד, אבל הוא בלול לא רק בהם. תלמוד זה הוא חיבור מרובה פנים, שעל מנת ללמוד וללמדו יש להיעזר במגוון תחומים ומקצועות: ידע לשוני – על מנת להבין לעומק את העברית החז"לית ואת הארמית הבבלי; הבנה של דרכי מדרש הפסוקים; הבנה של הרקע ההיסטורי שבו נוצר חיבור זה; הבנת הריאליה התלמודית – הן בתחום הממצא החומרי-ארכיאולוגי, והן בהבנת דרכי ההתנהגות ואורחות החיים של העת העתיקה; עיון הגותי בשאלות הנידונות בסוגיות אגדה; הבנת חוק ומשפט על מנת ללבן את סוגיות ההלכה החמורות שבו.

לאור כל זאת, מטרת התכנית היא להקנות למורים ולר"מים ידע ומיומנות במגוון התחומים המשיקים למשנה ולתלמוד, בנוסף על העמקה בדרכי לימודו והוראתו.

מסגרת התכנית

הלימודים יהיו בהיקף של 22 ש"ש, ויימשכו שנתיים לפחות. ניתן להשלים את הלימודים בתכנית ביום לימודים אחד במשך שנתיים. ניתן להשלים את לימודי השנה השנייה באמצעות סמסטרי קיץ וקורסים מקוונים. שכר הלימוד הוא בהיקף של שנתיים אקדמיות. ניתן לפצל כל שנת לימודים לשתי שנים עוקבות. פיצול מעבר לכך יחוייב בתשלום נוסף.

מבנה התכנית

- א. חטיבת לימודי תשתית בחינוך ובהוראה (4 ש"ש).
 - ב. חטיבת לימודים דיסציפלינריים בתחומי דעת שונים (10 ש"ש).
 - ג. חטיבת לימוד בדרכי הוראת תורה שבעל פה בגישה רב-תחומית (8 ש"ש).
- יש לכתוב עבודה סמינריונית אחת באחד הקורסים הסמינריוניים שנלמדו. כתיבת עבודה סמינריונית פוטרת מכתבת עבודה לסיום אותו קורס, אך אינה פוטרת מחובת מבחן הסיום של הקורס, במידה ויש מבחן.
- כמו כן יש לכתוב עבודת גמר מחקרית יישומית על בסיס שיעור אינטגרטיבי בחטיבת דרכי הוראה. כתיבת עבודות אלו יש להיעזר בכלים שנרכשו במהלך הלימודים.

תנאי קבלה:

- א. תואר B.Ed. או בעלי תואר B.A. ותעודת הוראה.
- ב. בוגרי החוג לתושבע"פ או אחד המקצועות המשיקים אליו, בציון ממוצע 80 ומעלה.*
- ג. ותק של שלוש שנים לפחות בהוראה.
- ד. הצלחה בבחינות של התואר הראשון באנגלית (ציון 70 ומעלה).
- ה. ריאיון קבלה.**

* תלמידים שאין להם רקע מספיק במקצוע תושבע"פ יידרשו ללימודי השלמה לפי החלטת ראש החוג.

** הזימון לריאיון יישלח לאחר קבלת טופס ההרשמה.

תושבע"פ – מערכת שעות – לימודי הגברים

יום א'

שעה	שם הקורס	סמסטר	שם המרצה	חטיבה	מספר הקורס
שיעור רביעי 15:40 – 14:20	סוגיות התלמוד בראי מפרשיהן: ראשונים ואחרונים קריאה דיאלוגית במדרש ואגדה – היבטים פרשניים וחינוכיים	א ב	ד"ר עוזיאל פוקס ד"ר אביעזר כהן	תחומי דעת תחומי דעת	4012 5024
שיעור חמישי 17:20 – 16:00	הגות והלכה – סוגיות במסכת קידושין	שנתי	הרב ד"ר יהודה ברנדס	תחומי דעת	4022
שיעור ששי 19:00 – 17:40	המדרש המאוחר ועולמו פרשיות הלכתיות ומדרשי הלכה	א ב	ד"ר עמוס גאולה ד"ר עוזיאל פוקס	תחומי דעת תחומי דעת	4023 4024

יום ג'

שעה	שם הקורס		שם המרצה	חטיבה	מספר הקורס
שיעור ראשון 10:20 – 9:00	פרשיות הלכתיות, פשוטו של מקרא ומדרשי הלכה בספר שמות מבנה ומשמעות בתלמוד - עיונים בעריכה הספרותית של התלמוד הבבלי	א ב	הרב ד"ר אברהם שמאע הרב ד"ר אברהם וולפיש	תחומי דעת תחומי דעת	3077 4025
שיעור שני 11:55 – 10:35	המחקר התלמודי ושילובו בהוראה	שנתי	ד"ר עוזיאל פוקס	הוראה	4017
שיעור שלישי 13:30 – 12:10	אוריינות מדעית וחשיבה ביקורתית הרציונאל והעקרונות של ההוראה הבין תחומית סדנת הוראה מתקדמת סדנה לכתובת עבודת גמר יישומית	א ב א ב	הרב ד"ר אברהם וולפיש הרב ד"ר יואל בן-נון ד"ר שלמה ישי ד"ר עוזיאל פוקס	תשתית תשתית תשתית הוראה	2002 2005 5030 4010
שיעור רביעי	סדנה רב תחומית בהוראת תלמוד	שנתי	הרב ד"ר יהודה ברנדס	הוראה	4009

					15:40 – 14:20
2003	תשתית	ד"ר שמואל יוגודה	א	תורת הפרשנות ומשמעותה להוראה	שיעור חמישי
2010	תחומי דעת	ד"ר זהר מאור	ב	משיחיות: מהתנ"ך ועד חב"ד	17:20 – 16:00
2011	הוראה	הרב ד"ר יהודה ברנדס	א	זכויות האדם: תנ"ך, הלכה ומחשבה	
2004	הוראה	יובל ריבלין	ב	שימוש בחומרים מן התרבות הכללית בהוראה מקצועות היהדות	
4018	תחומי דעת	ד"ר תמיר גרנות	א	מחשבת ההלכה – עיונים בספרי שאלות ותשובות	שיעור שישי
3074	תחומי דעת	הרב ד"ר יהושע רייס ומרצים אורחים	ב	סמינר מתודולוגי מחקרי	19:00 – 17:40
4902	תחומי דעת	הרב ד"ר אברהם וולפיש	1 ש"ש	כיוונים במחשבת חז"ל – סמסטר א'	קורסים מקוונים
4900	תחומי דעת	טרם נקבע	1 ש"ש	תורה שבעל פה: היבטים משפטיים – סמסטר ב'	
4903	תחומי דעת	ד"ר יונתן פיינטוך ודר" עוזיאל פוקס	2 ש"ש	סיפור האגדה בתלמוד הבבלי: העיצוב הספרותי וההקשר ההלכתי	
5902	תחומי דעת	ד"ר יוסי מרציאנו	2 ש"ש	פרשנות האגדה והגות	
5031	הוראה	הרב ד"ר יצחק ברנד	1 ש"ש	סוגיות במחשבת ההלכה	קורסי קיץ תשע"ב
2007	הוראה	יובל ריבלין	1 ש"ש	שימוש בחומרים מן הקולנוע להוראת מקצועות היהדות	
2012	הוראה	ד"ר בלהה אדמנית	1 ש"ש	סוגיות משפחה בתנ"ך ובפרשנות חז"ל	
2008	תשתית	ד"ר ברוריה סמט	1 ש"ש	דרכים ועקרונות בהוראה בין תחומית	קורס חופשת סמסטר תשע"ג
5032	תחומי דעת	ד"ר דורון שר-אבי	1 ש"ש	הלך אחר חכמים – ריאליה תלמודית במקורות ובשטח	קורס סיורים

תיאורי קורסים בתושבע"פ – תשע"ג

אוריינות מדעית וחשיבה ביקורתית

שם המרצה: הרב ד"ר אברהם וולפיש

שיעור תשתית, 1 ש"ש

בקורס זה נכיר ונבחן את הנחות היסוד העומדות בבסיס המפעל המחקרי. נעמוד על יתרונותיהן ועל חסרונותיהן של שיטות מחקר בתחום לימודי היהדות, ונשווה ביניהן לבין הקריאה הדתית המסורתית. הבהרת יסודות החשיבה העומדים מאחורי ענפי המחקר השונים תאפשר לתלמיד להבין לאשורה את הספרות המחקרית, לקרוא אותה באופן ביקורתי, לכתוב לפי הנורמות המקובלות בעולם המחקר ולחשוב על דרכים לשלב את החשיבה המחקרית בלימודם ובהוראתם.

דרכים ועקרונות בהוראה בין תחומית

שם המרצה: ד"ר ברוריה סמט

שיעור תשתית, 1 ש"ש

חלקו הראשון של הקורס יציג מבוא על הרציונל של שיטת הלימוד הבינתחומית, יעסוק במאפיינים של שיטת הוראה זו, וידון ביתרונותיה ובמגבלותיה. בחלקו השני של הקורס תודגם השיטה במספר סוגיות מתחום הוראת התנ"ך ומחשבת ישראל. כמו כן יתנסו התלמידים בעבודת עמיתים סדנאית בה יבנו יחידת לימוד בינתחומית.

הגות והלכה – סוגיות במסכת קידושין

שם המרצה: הרב ד"ר יהודה ברנדס

שיעור מחטיבת תחומי דעת, 2 ש"ש

הקורס עוסק בסוגיות נבחרות מתוך מסכת קידושין. מטרת הקורס – להרגיל את הלומדים להפיק מן הסוגיה את ההיבטים המשמעותיים שלה, גם במישור ההלכתי וגם במישור ההגותי, תוך הבנת הזיקה ההכרחית ביניהם. כנושא מרכזי של הלימוד השנתי יעמדו סוגיות במסכת קידושין, שבאמצעותם יתברר אופן העיצוב של תקופות האירוסין והנישואים – בהלכה, בהגות ובמנהג, בתוך סוגיות התלמוד – ובספרות שנוצרה על גביהן.

הלך אחר חכמים – ריאליה תלמודית במקורות ובשטח

שם המרצה: ד"ר דורון שר אבי

קורס סיורים מחטיבת תחומי דעת, ש"ש

הקורס "הלך אחר חכמים" מושתת על סדרה בת שלושה סיורים ומטרתה היכרות עם הריאליה וחיי היום יום של תקופת המשנה והתלמוד. במהלך הסיורים נעמוד מקרוב על הסביבה הגיאוגרפית, הממצאים הארכיאולוגיים והמרחב החקלאי, הניצבים כתפאורה הכרחית להכרת סוגיות התושב"ע כהוויתן המקורית. במסגרת זו נעמוד על היבטים פדגוגיים בהוראת תושב"ע לאור הכרת תחומי השדה הנ"ל המקיימים ממשק מתמיד עם חומרי הלמידה הקונבנציונליים.

המדרש המאוחר ועולמו

שם המרצה: ד"ר עמוס גאולה

שיעור מחטיבת תחומי דעת, 1 ש"ש

קורס זה ידון במאפייני המדרש המאוחר למן הספרות התנחומאית ועד לספרות הילקוטאים. מדרשים אלה בנויים אומנם על ספרות המדרש הקלסית, אך הם כוללים חומרים ותופעות מיוחדות וחדשות כגון, חזרה של מסורות מספרות הבית השני, יצירה של ספרות מוסר, ארגון מדרשים על פי עקרונות חדשים ועוד. בין המדרשים בהם נדון ואותם נלמד יהיו החיבורים פרקי דרבי אליעזר, סדר אליהו, אגדת בראשית, בראשית רבתי ועוד. חלק מספרות מדרשים זו אבד (כגון מדרשו של רבי משה הדרשן ומדרש אבכ"ר) וננסה להתחקות אחר העקבות של כמה מהם.

המחקר התלמודי ושילובו בהוראה

שם המרצה: ד"ר עוזיאל פוקס

שיעור מחטיבת דרכי הוראה 2 ש"ש

השיעורים בקורס יסקרו את השאלות המרכזיות הנידונות במחקר התלמודי המודרני – בעיקר המחקר הפילולוגי-היסטורי, ואת הדרכים שבהן אפשר לשלב תובנות העולות ממחקר זה בהוראת התלמוד.

במהלך הקורס יכיר התלמיד את הכיוונים המרכזיים במחקר התלמודי המודרני: חקר הנוסח, חקר העריכה, השפעת ההקשר ההיסטורי והשוואה למקורות חז"ל מקבילים.

הקורס יתן כלים בידי המורה לדעת כיצד, היכן ובאיזה מינון לשלב דיונים מן התחום ה'מחקרי', הן אגב הוראת סוגיות תלמוד הן בלימודי 'מבוא לתורה שבעל פה'.

הרציונאל והעקרונות של ההוראה הבין תחומית

שם המרצה: הרב ד"ר יואל בן נון

שיעור תשתית, 1 ש"ש

הקורס יעסוק בשאלות העולות מהוראה משולבת רב-תחומית (אינטר-דיסציפלינרית), שבמוקד שלה עומד התנ"ך. הנחת היסוד היא כי פרשנות תנ"ך לדורותיה היא דיסציפלינה (= תחום דעת מוגדר), קריאה ספרותית ושירת בתנ"ך יכולה להילמד כדיסציפלינה, מדרש והלכה בתנ"ך הם דיסציפלינה, לשון התנ"ך לרביה היא דיסציפלינה, היסטוריה של תקופות התנ"ך, כמו גם גיאוגרפיה וריאליה של פרקי תנ"ך, הן דיסציפלינות, מחשבה ופילוסופיה בתנ"ך היא דיסציפלינה, וגם השפעת התנ"ך על הגות ויצירה וחינוך בתקופות שונות, בעם ישראל ובעולם כולו, יכולה להילמד כדיסציפלינה -

ואולם, דווקא משום כל אלה, לימוד תנ"ך והוראתו אינם דיסציפלינה, והם מחייבים מעצם טבעם, הוראה משולבת, רב-תחומית, שמחייבת נקיטת עמדה חינוכית, הקורס ידגים כיוונים אחדים של הוראה משולבת בתנ"ך, יציג קשיים ובעיות, יתרונות וחסרונות, ודרכי התמודדות, ויעלה את אהבת התנ"ך לראש מטרות הוראתו.

זכויות האדם: תנ"ך, הלכה ומחשבה

שם המרצה: הרב ד"ר יהודה ברנדס

שיעור תשתית, 1 ש"ש

בניגוד לתפיסה הרווחת בציבור, הסוברת שקיים ניגוד בין היהדות המסורתית לבין תפיסת זכויות האדם בחברה המערבית הליברלית, האמת היא שיסודות המחשבה ההומניסטית והליברלית נטועות עמוק בתנ"ך ובמסורת היהודית (והנוצרית שבעקבותיה). הקורס יעסוק בבירור שורשיה של תפיסת "זכויות האדם" הליברלית במקורות התורניים, בתנ"ך ובחז"ל, יתמקד בערכי היסוד האוניברסליים שבתורה, הנגזרים מרעיון "צלם א-להים", ובערכים הנובעים מרעיון "ממלכת כהנים וגוי קדוש" המיוחדים לעם ישראל. נצביע על המשותף ועל השונה בין תפיסת התורה לבין התפיסות בתרבות ובמשפט הכללי ונציע בסיס לשיח משותף ופורה בין שתי הקהילות בחברה הישראלית.

כיוונים במחשבת חז"ל – שיעור מקוון

שם המרצה: הרב ד"ר אברהם וולפיש

שיעור מחטיבת תחומי דעת, 1 ש"ש

'מחשבת חז"ל' הוא מקצוע המבקש לעמוד באופן שיטתי על הגותם של חכמי המשנה, התלמוד והמדרשים לגבי שאלות פילוסופיות, רוחניות וערכיות מרכזיות. הבעיה המרכזית בבסיס מקצוע זה היא בכך שחז"ל לא ביטאו את מחשבותיהם בסוגיות הללו בשפה ההגותית-הפילוסופית המוכרת. אשר על כן שאלות מתודולוגיות כבדות-משקל מלוות את מאמצייהם של החוקרים לאתר מקורות תלמודיים בעלי מטען 'מחשבתי' ולפרשם. ספרו המונומנטלי של אפרים אלימלך אורבך, חז"ל – פרקי אמונות ודעות, הוא דוגמה למופת של גישה פילולוגית-היסטורית, אך בעקבותיו קמו חוקרים אשר ביקרו חלק מהנחות העבודה שלו וטענו שיש להחליפן או להוסיף עליהן כלי מחקר אחרים.

אחד המוקדים של הקורס יעסוק בשאלת ההיסטוריות של אגדת חז"ל. נוסף על כך נבחן את תרומתם של כלי מחקר השאולים מתחומים שונים: ההיסטוריה של עם ישראל וחקר התרבויות, ספרות, אנתרופולוגיה ותולדות הפילוסופיה. בין השאר נבחן אם הגישות השונות סותרות זו את זו או עשויות להפרות זו את זו.

במסגרת הקורס התלמיד יכיר את השאלות המרכזיות של תחום מחשבת חז"ל ואת הדרכים להתמודד אתן, יפתח כלים ביקורתיים ויצירתיים בלימוד מקורות ובבחינת פירושים שהוצעו להם, יכיר את הדרכים שהמחקר מתפתח ובוחן את דרכו ויעמוד על הערך של עיון רב-תחומי בלימוד מחשבת חז"ל.

מבנה ומשמעות בתלמוד - עיונים בעריכה הספרותית של

התלמוד הבבלי

שם המרצה: הרב ד"ר אברהם וולפיש

שיעור מחטיבת תחומי דעת, 1 ש"ש

בקורס הזה ננסה להתמודד עם בעיה מאתגרת: להבין כיצד מסדרי התלמוד הבבלי עיצבו וערכו את יחידות הלימוד השונות, מסוגיה ועד מסכת. לא פעם נתקל הלומד בקפיצות ודילוגים תמוהים לכאורה בסדר הדברים בתלמוד, אך לרוב המאמץ הנדרש להבין את התכנים ואת המשא ומתן התלמודי אינם משאירים ללומד פנאי להתעמק בשאלות של עריכה וסידור. עיון מעמיק באופנים שמסדרי הש"ס חיברו בין הסוגיות השונות, במיוחד באמצעות קישורים לשוניים ועיצובים ספרותיים, יגלה לנו רבדים חדשים של משמעות בתלמוד הבבלי. העיון בדרכי עריכת התלמוד אף יחשוף את עומק הבנתם של חכמי התלמוד בדרכי עריכת המשנה והתוספתא ואת תוספת המשמעות שיצרו מסדרי הש"ס באמצעות עריכה מושכלת ומתוחכמת.

מחשבת ההלכה – עיונים בספרות השו"ת

שם המרצה: הרב ד"ר תמיר גרנות

שיעור מחטיבת תחומי דעת 1 ש"ש

בשיעור זה נלמד להכיר את המאפיינים המיוחדים של הכתיבה ההלכתית בספרות השו"ת ואת ההבדלים והמתחים הקיימים לעתים בינה לבין ספרות הפסקים השיטתית, מחד גיסא; והספרות הפרשנית - מאידך גיסא. במהלך הקורס נלמד כמה עשרות תשובות מגדולי הפוסקים, ונעסוק בשני נושאים עיקריים. הראשון, הבנה של הכתיבה ההלכתית גופה, כלומר: כללי ההגיון שלה, דרכי הפרשנות, והרטוריקה האופיינית לספרות השו"ת. השני, סוגיות של

מחשבת ההלכה ומטא-הלכה העולות מתוך התשובות. נדון בעז"ה במספר סוגיות כגון: מעמדם של היגדים הלכתיים, אמת הלכתית ואמת מדעית, התגלות והלכה, פלורליזם והלכה, מעמדו של המוסר, אובייקטיביות וסובייקטיביות ועוד.

משיחיות: מהתנ"ך ועד חב"ד

שם המרצה: פרופ' יצחק קראוס, ד"ר זהר מאור

שיעור מחטיבת תחומי דעת, 1 ש"ש

הקורס יעסוק במשיחיות ויציג אותה כאחד מעמודי התווך של היהדות לדורותיה; יתוארו בו תפיסות שונות של משיחיות, התייחסותן למציאות שבתוכה עוצבו ומשמעותן עבורנו היום.

בקורס נעמוד בקצרה על שרשי הרעיון המשיחי בתנ"ך, על התפיסות השונות בחז"ל, על תפיסת המשיח אצל הרמב"ם, בקבלה, בחסידות, בציונות ובהגותו של הרב קוק - ולסיום על התפיסה המשיחית בדור האחרון של חב"ד.

סדנת הוראה מתקדמת

שם המרצה: ד"ר שלמה ישי

שיעור מחטיבת תשתית, 1 ש"ש

הקורס יעסוק בהעצמת יכולת ההוראה של המורים. הקורס ישלב בין תובנות חינוכיות של מקורות היהדות לתובנות החדשות של האינטליגנציה הרגשית. הכרת הקבלה זו בין עומק המקורות לבין המחקרים המעודכנים בחקר הרגשות, יעצימו את הצורך בשילוב האינטליגנציה הרגשית במהלך השיעורים. הקורס הינו סדנאי ומשלב לימוד מקורות מארון הספרים היהודי העוסקים ברגשות, והכרת התחום של חקר הרגשות כפי שעולה מהמחקרים העדכניים.

מטרת הקורס להעניק כלים מעשיים שיאפשרו למורה ליצור תהליך למידה משתף חוויתי וסדנאי במקצועות הקודש.

הקורס יעסוק בהכרת היסודות של האינטליגנציה הרגשית, ושימוש מושכל בתובנות אלו במערכת החינוך. הקורס יעסוק במושגים כלליים של אינטליגנציה רגשית תוך הקבלת מושגים אלו למקורות הידע של התרבות היהודית. בנוסף להעצמה האישית של המחנך (-משתתפי הקורס) נעסוק בשאלה כיצד ניתן להעביר את התהליך לתלמידים. משתתפי הקורס יתרגלו 'תרגום' של יסודות

האינטליגנציה הרגשית מתוך תובנות של אוצר הספרים היהודי, לתהליך מעשי להעברה לתלמידים.

סדנה לכתיבת עבודת גמר יישומית

שם המרצה: ד"ר עוזיאל פוקס

שיעור מחטיבת דרכי הוראה, 1 ש"ש

מטרת השיעורים ללוות את התהליך של כתיבת עבודת הגמר היישומית, במהלכה של שנה ב' בלימודי התואר השני במכללה. השיעורים יתנהלו במתכונת של סדנה. כלומר: עבודה משותפת, הצעות של הלומדים וביקורת בונה על ידי המשתתפים. שיעורי הפתיחה יעסקו בשלבים השונים בהכנת עבודה סמינריונית, הגדרת נושא העבודה, 'צירת ראשי פרקים, הגעה למקורות, מיזוג מקורות, מבנה עבודה, כללים בכתיבת העבודה.

לאחר כמה שיעורי פתיחה כל התלמידים יציגו את נושא עבודת הגמר שלהם בפני תלמידי הקבוצה על מנת לקבל ביקורת בונה משאר הלומדים.

סדנה רב תחומית בהוראת תלמוד

שם המרצה: הרב ד"ר יהודה ברנדס

שיעור מחטיבת דרכי הוראה, 1 ש"ש

הקורס יעסוק בסוגיות נבחרות בתלמוד, וידגים את אופני הלימוד והוראה האפשריים בהן. תיבחרנה סוגיות בעלות מאפיינים שונים זה מזה: הלכה, אגדה, פלפול, מדרש. בכל סוגיה יושם דגש בהיבטים האופייניים לה ובדרכי הוראתה מתוך שימוש בכלים משפטיים, לשוניים פילולוגיים, היסטוריים והגותיים.

בדרך כלל, המורים לתלמוד מורגלים בדרך לימוד אחת אותה קנו בימי לימודיהם בישיבה או באקדמיה, ודרך ההוראה שלהם מוגבלת. מכיוון שכך, הם מתקשים לגוון את דרכי ההוראה ולהתאים אותם לסוגים השונים של סוגיות שבהן הם נתקלים דרך הילוכם.

מגמת הקורס תהיה להצביע על 'ארגז הכלים' המגוון העומד לרשותו של המורה לתלמוד והדרך להשתמש בו כדי ליצור עניין ורוחב דעת אצל לומד הגמרא.

סוגיות התלמוד בראי מפרשיהן

שם המרצה: ד"ר עוזיאל פוקס

שיעור מחטיבת תחומי דעת, 1 ש"ש

האתגר הפרשני שהתלמוד הציב בפני מפרשיו גדול: הסוגיות סותרות זו את זו, המושגים ההלכתיים מעומעמים ומסקנות הסוגיות אינן חתוכות. הפרשנים הקדומים - מימי גאוני בבל ועד לסוף תקופת הראשונים, פילסו את דרכם מתוך מגמה לפרש וליישב בין הסוגיות השונות.

בקורס זה נתמקד בדברי המפרשים עצמם: מה המטלות הפרשניות שכל מפרש מטיל על עצמו, מה מגמת הפירוש, מה הם הקשיים עמם התמודד, מה הם דרכי הפירוש ו'כלי העבודה' של המפרשים השונים?

בחלק הראשון של הקורס נעסוק בבתי המדרש של החכמים הקדמונים, גאוני והחכמים הסמוכים על בית מדרשם: רבנו חננאל, רב נסים גאון והרי"ף. בחלק השני נעסוק בפירושיהם של רש"י ובית מדרשו, בעלי התוספות, פסיקת ההלכה של הרמב"ם, רמב"ן ובית מדרשו.

הדיון הראשוני יהיה בדרכו הפרשנית הייחודית של כל חכם לעצמו, על רקע זמנו ומקומו. בהמשך נדון בשיטות המפרשים מתוך השוואתן לשיטות פרשניות אחרות באותה סוגיה.

סוגיות משפחה בתנ"ך ובפרשנות חז"ל

שם המרצה: ד"ר בלהה אדמנית

שיעור מחטיבת הוראה, 1 ש"ש

הקורס מבוסס על לימוד עיוני של פרשיות בתנ"ך העוסקות בנושאים הנוגעים לחיי משפחה, ובפרשנות חז"ל על פרשיות אלו.

מטרת הקורס: ללבן נושאים רגישים הנוגעים להקמת משפחה, לתפקודה התקין וליחסים שבין המינים דרך מקורות תורניים סיפוריים, ולתרגם סוגיות חשובות אלו להיבטים אקטואליים ולעשייה חינוכית.

הנושאים הנלמדים: זוגיות, הורות, אחאות, תקשורת בין-אישית, נשיות-גבריות.

סיפור האגדה בתלמוד הבבלי: העיצוב הספרותי וההקשר

ההלכתי

שם המרצים: ד"ר יונתן פיינטוך וד"ר עוזיאל פוקס

שיעור מקוון מחטיבת תחומי דעת, 2 ש"ש

תיאור הקורס: התלמוד הבבלי עוסק ברובו בהלכה, אך בסוגיות הלכתיות רבות מופיע גם חומר אגדי מסוגים שונים. במסגרת הקורס הזה נעסוק באחד הסוגים - סיפור האגדה. נעמוד על עיצובם הספרותי של הסיפורים, ועל תרומתם להבנת משמעות הסיפור ולמסר שלו. בנוסף, נבחן את הקשרו הרחב יותר של הסיפור בסוגיה ההלכתית שהוא משובץ בה. ננסה לראות האם וכיצד קריאת הסיפור בהקשרו הספציפי, כחלק מסוגיה רחבה יותר, שופכת אור חדש הן על הסיפור והן על הדיון ההלכתי הסמוך לו.

סמינר מתודולוגי מחקרי

שם המרצה: הרב ד"ר יהושע רייס ומרצים אורחים

שיעור מחטיבת תחומי דעת, 1 ש"ש

קורס זה משותף לכלל תלמידי התואר השני ולמוריו. בקורס ניפגש עם מיטב החוקרים העוסקים בהיבטים השונים של מדעי היהדות בנושאים המשותפים לכלל תלמידי התואר השני, מתוך ניסיון להיחשף לגישות המחקר ולהתמודדויות של חוקריו. ההרצאות יהיו בנויות מפגש עד שלושה מפגשים לכל מרצה. בין התחומים שיעלו בקורס: הקריאה הספרותית בתנ"ך ובספרות חז"ל, הספרות החיצונית והשוואתה לתנ"ך, לספרות חז"ל ולהגות הפילוסופית בימי הביניים, ממצאים ארכיאולוגיים ותרומתם לחקר מדעי היהדות, ספרות בית שני, פרשנות הפשט הדרש והפרשנות הפילוסופית, הגניזה הקהירית ותרומתה למדעי היהדות ועוד. חלק משמעותי בקורס יוקדש לדיון בין תלמידי התואר, מוריו ובין המרצים האורחים.

פרשיות הלכתיות ומדרשי ההלכה

שם המרצה: ד"ר עוזיאל פוקס,

שיעור מחטיבת תחומי דעת, 1 ש"ש

השיעורים יעסקו בפרשנות של פרשיות בתורה במדרשי ההלכה. רוב הלימוד יהיה לימוד על הסדר של מדרשי ההלכה שונים, כשבמהלך הלימוד ישולבו עיונים עקרוניים. שאלות פשט ודרש; בתי המדרש השונים של התנאים; דרכי מדרש הפסוקים; היחס של מדרשי ההלכה אל המקבילות בספרות חז"ל; שימוש בכתבי יד של מדרשי ההלכה.

פרשיות הלכתיות, פשוטו של מקרא ומדרשי ההלכה בספר שמות

שם המרצה: הרב ד"ר אברהם שמאע

שיעור מחטיבת תחומי דעת, 1 ש"ש

בשיעור זה נעסוק בפרשות הלכתיות וסיפוריות בספר שמות. בקורס זה ילובנו היבטי הפשט של הפרשה הנדונה, מהפרשנות הקלסית ועד "הפשטות המתחדשים בכל יום". לעומת ליבון פרשני זה נעמיד את דרכם של חז"ל במדרשי ההלכה (הן בחלקיהם ההלכתיים הן בחלקיהם האגדיים) בפתרון של פרשות אלה. השיעור יעמיד אפוא על סוגי היחס שבין פשט ומדרש, מחפיה והשלמה ועד ניגוד וסתירה, תוך עמידה על משמעות הדברים. מטבע הדברים עיקר העיסוק המדרשי יהיה במדרשי התנאים על שמות – המכילתא דר"י והמכילתא דרשב"י. שיעור זה נוגע אפוא ישירות בקו התפר שבין פשט והלכה, והוא משותף לחוגים תנ"ך ותורה שבע"פ.

פרשנות האגדה והגות

שם המרצה: ד"ר יוסי מרציאנו

שיעור מקוון מחטיבת תחומי דעת, 2 ש"ש

אגדות חז"ל, העסיקו רבות את לומדי התלמוד למן הגאונים והראשונים ועד האחרונים, ומלוות כל לומד ומלמד תלמוד או מחשבת ישראל גם בימינו. שאלות רבות עולות תוך לימוד אגדה כגון מה סמכות דברי חז"ל שבאגדה? מה מטרותיה של ספרות האגדה? מה היחס בין פשט המקרא למדרש האגדה? ועוד.

הקורס יעסוק בניתוח הגישות המרכזיות לספרות האגדה לאורך הדורות מהגאונים ועד לראי"ה. ובהדגמת העקרונות תוך לימוד של פירושים לאגדות מתקופות שונות. בסיומו של הקורס ננסה לראות כיצד הגישות השונות שלמדנו יכולות לסייע למורה למחשבה ולגמרא, המלמד אגדה בכתנו.

קריאה דיאלוגית במדרש ובאגדה - היבטים פרשניים והגותיים

שם המרצה: ד"ר אביעזר כהן

שיעור מחטיבת דרכי הוראה 1 ש"ש

השיעור יעסוק בהכרת דתיות בעלת אופי 'דיאלוגי', כלומר הכרה המציגה עשייה אשר מקורה בהקשבה ובפנייה לאחר. מתיחות זו מובלטת במקורות העוסקים במעשים שמקורם פנימי, אך עומדים במנוגד לנקודת המבט של החוק, זה התובע ציות אחיד ומחייב לכל.

מתיחות זו, בין החובה לציית לחוק ובין השאיפה לפעול מתוך 'הלב', היא מרכיב חשוב ביחסי ההלכה והאגדה בעולמם של החכמים, אך ניתן לומר כי עד עתה שררה כמעט התעלמות מוחלטת ממנו במחקר.

יתברר לנו במהלך הקריאה בסיפור האגדה כי לא פעם ההבחנה בין מצוות שבין אדם לחבירו לבין מצוות שבין אדם למקום מטושטשת לחלוטין, הואיל ו"פתיחת הלב" איננה מצב של התכוונות לקבלה של מישהו או משהו מסויים. "פתיחת הלב" היא ה"קבלה בברכה" של כל מה ש"הינך החיים" מביא אלינו כשהכל למעשה הוא עניין אחד בשורשו: הפתיחות כלפי כל מה שקורא לנו לדו-שיח עימו. הצגה זו של סיפורים בעלי מגמה דיאלוגית מספרות חז"ל איננה מכוונת לטעון שהמגמה השלטת בספרות זו תואמת את דרך החשיבה הדיאלוגית. מטרת השיעור היא להציע כי אכן קיימת בספרות חז"ל גם מגמה דיאלוגית ברורה, שהשפיעה ללא ספק על מגמות דומות בספרות החסידית המאוחרת (הבעש"ט ותלמידיו).

בין השאר נבחר את החשיבות של דרך זו בלימוד תורה ובפיתוח עולמם של התלמידים. השיעור יראה כי תודעה זו לא רק מחוללת תמורה עמוקה בעולמו הרוחני של הפרט, אלא מחוללת שינוי בסביבה: קרי יצירת עולם של סבלנות. סבלנות היא נקיטת קו פנימית של אחריות כלפי הכל, של 'פתיחת הלב' בקשב אמיתי כלפי כל תופעה, ורק כך ניתן לחיות בדיאלוג עם השונה, כל שונה! בהיותה יוצרת מערכת יחסים חדשה עם ה'חוץ', היא מהווה בסיס לעמדה חינוכית אחרת.

בכך הקורס יעמוד בזיקה ישירה עם אותם מחקרים העוסקים ב"חינוך כחוויה קיומית", ובכך יציע דרך של תרגום הגות הפילוסופיה-הדיאלוגית למשנה רוחנית-חינוכית.

שימוש בחומרים מן התרבות הכללית בהוראת מקצועות היהדות

שם המרצה: יובל ריבלין

שיעור מחטיבת דרכי הוראה, 1 ש"ש

מאז המצאת הקולנוע, הפכו המקורות היהודיים – המקרא ואגדות חז"ל – למקור השראה לסרטים רבים. את עקבותיהם ניתן לאתר, באופן גלוי או סמוי, ברבות מן היצירות שנולדו לאורך המאה העשרים. לעיתים הם מושא לחיקוי, לעיתים מושא לביקורת ופולמוס, ונכחותם היא עדות למרכזיותה של היצירה המסורתית בתודעתו של היוצר המודרני.

השיעור יתמקד בשפה המיוחדת שבחרו בה יוצרי קולנוע ותיאטרון להבעת הבנותיהם ותחושותיהם באשר למקורות המקראיים וספרות חז"ל וביצירות המייצגות דרכים שונות להתמודדות אמנותית עם הטקסט המקורי

תורה שבע"פ: היבטים משפטיים (קורס מקוון)

שם המרצה: הרב ד"ר יצחק ברנד

שיעור מחטיבת תחומי דעת, 1 ש"ש

תורה שבעל פה עוסקת בחלקה המשמעותי בסוגיות משפטיות. עם זאת, דרך כלל אין דנים בסוגיות אלו מתוך גישה תורת-משפטית, אף שזכתה לפיתוח משמעותי בתחום המשפט. קורס זה מציע שימוש בגישה זו ביחס לתורה שבעל פה. כך מתאפשרת בחינה מחדש של מבנה ההלכה ומוסדותיה

תורת הפרשנות ומשמעותה להוראה

שם המרצה: ד"ר שמואל ויגודה

שיעור תשתית, 1 ש"ש

כל הלומד או מלמד מקורות ישנים וחדשים, עוסק בפרשנות של טקסט. קורס זה נועד לבחון את משמעותו של מושג הפרשנות: מדוע טקסט מצריך פרשנות, ועל סמך מה אנחנו מייחסים לטקסט משמעות מסוימת? נסקור את הגישות השונות

שהוצעו בהגות המודרנית על-מנת להתמודד עם שאלת הפרשנות, ונבחן את פרשנותם של חז"ל ושל הפרשנים היהודיים לדורותיהם לאור הגישות הפילוסופיות להבנת המעשה הפרשני.

מחשבת ישראל-

שיח ופרשנות

מחשבת ישראל – שיח ופרשנות

מבוא

מכללת הרצוג מציעה תכנית לימודים לתואר שני בחינוך ובהוראה: 'הוראת מחשבת ישראל – שיח ופרשנות'. מטרת התכנית היא העמקת התשתית המחשבתית והיישומית של המורים המלמדים מחשבת ישראל בבתי הספר העל-יסודיים, וכן למחנכים המתמודדים עם שאלות של אמונה ומשמעות.

שורשיה של מחשבת ישראל נטועים במקרא, בדברי הנביאים ובספרות התורה שבעל פה. לאורך הדורות הצמיח אילן זה ענפים רבים ומגוונים. כל דור, לצד לימוד דברי קודמיו, ניסה מחדש לתת פשר לשאלות הקיומיות של המאמין בהתבוננו על עצמו ועל העולם, ובעמידתו מול אלוהים ותורתו.

שני יסודות חשובים עומדים בבסיס ההתפתחות של מחשבת ישראל כתחום מרכזי בהגות היהודית – **השיח והפרשנות**.

ספרות המחשבה, החל מאגדות חז"ל, דרך הגות ימי הביניים ועד להגות העת החדשה, נרקמה מתוך **שיח**, הן יהודי פנימי, והן עם השקפות חיצוניות המנסרות בחלל העולם. השאלות, הקושיות, ההוכחות והסתירות, הן מנשמת אפה של ספרות זו.

בנוסף, ההתמודדות המתחדשת בכל דור ודור עם אתגרים מחשבתיים חדשים, תוך עמידה על המסורת של כתבי הקודש ודברי חז"ל, גילתה לאורך הדורות **פרשנות** חדשה למקורות הקדומים. ספרי המקרא פורשו דור אחר דור מתוך זוויות מחודשות, בדרכי פרשנות מחודשות ותוך חשיפה מתמדת של ממדים נוספים בכתובים. הפרשנות תפסה מקום מרכזי גם בהבנת התורה שבעל פה: בהלכה – בניסיון להבין את עקרונות ההלכה ואת טעמן של המצוות, ובאגדה – בניסיון לחשוף את עומק דברי חכמים, ועתים אף כדי לגשר בין הספרות האגדית ובין השקפת עולמו של המתבונן. הפרשנות מבטאת את התבססותה של המחשבה היהודית על מקורותיה השורשיים, תוך ניסיון מתמיד לחשוף את המשמעויות הצפונות בהם מן הזוויות המתחדשות.

ההנחה העומדת בבסיס התכנית היא שהשיח והפרשנות הן גם הדרכים הנכונות **בהוראת** מחשבת ישראל. באמרנו '**שיח**' אנו מתכוונים לכך שדרך ההוראה של מחשבת ישראל בכיתה צריכה להיות תוך שאילת שאלות באופן כן ונוקב, הקשבה, חיפוש, דיון ושכנוע. באמרנו '**פרשנות**' אנו מתכוונים לניסיון להבין את

ההגות המתחדשת על בסיס יסודה הקבוע, ולפיתוח יכולת ההבחנה כיצד בעלי עמדות שונות – פילוסופים ומקובלים, חסידים ומתנגדים – סומכים דבריהם ומפרשים מזוויות שונות אותם פסוקים, כי דברי תורה הם 'כפטיש יפוצץ סלע' – תכנים נעלים הניתנים להתפרש בדרכים רבות. אנו גם חותרים לפתח בקרב תלמידינו את הבנת הצורך שבחיפוש אחר הפשר והמשמעות של כתבי הקודש ושל התורה שבעל פה מן הזווית המתחדשת של זמננו.

מסגרת התכנית

הלימודים יהיו בהיקף של 22 ש"ש, ויימשכו שנתיים לפחות. ניתן להשלים את הלימודים בתכנית ביום לימודים אחד במשך שנתיים. ניתן להשלים את לימודי השנה השניה באמצעות סמסטרי קיץ וקורסים מקוונים. שכר הלימוד הוא בהיקף של שנתיים אקדמיות. ניתן לפצל כל שנת לימודים לשתי שנים עוקבות. פיצול מעבר לכך יחוייב בתשלום נוסף.

מבנה התכנית

- א. חטיבת תשתית בחינוך ובהוראה (5 ש"ש).
- ב. חטיבת ההגות (סה"כ 11 ש"ש); בחטיבה זו שהיא לב התכנית ישנם קורסים בשלושה מוקדים:
 1. הגות הראשונים.
 2. החסידות.
 3. הגות העת החדשה.
- יש לכתוב עבודה סמינריונית בחטיבה זו. כתיבת עבודה סמינריונית פוטרת מכתבת עבודה לסיום אותו קורס, אך אינה פוטרת מחובת מבחן הסיום של הקורס, במידה ויש מבחן.
- ג. חטיבת היישום, במסגרת חטיבה זו יילמדו מספר קורסים ותידרש כתיבת עבודת גמר מחקרית יישומית, בעזרת סדנה שתנחה זאת (6 ש"ש).

תנאי קבלה

- א. בעלי תואר B.Ed. או בעלי תואר B.A. + תעודת הוראה.
- ב. בוגרי החוג למחשבת ישראל או אחד החוגים המשיקים ממדעי היהדות* או מפילוסופיה כללית, בציון ממוצע 80 ומעלה.
- ג. בעלי ותק של שלוש שנים לפחות בהוראה.
- ד. הצלחה בבחינות של התואר הראשון בשפה האנגלית (ציון 70 ומעלה).
- ה. ריאיון קבלה.**

* תלמידים שאין להם רקע מספיק בלימודי מחשבת ישראל יידרשו ללימודי השלמה לפי החלטת ראש החוג.

** הזימון לריאיון יישלח לאחר קבלת טופס ההרשמה.

מחשבת ישראל – מערכת שעות – לימודי הגברים

יום א'

שעה	שם הקורס	סמסטר	שם המרצה	חטיבה	מספר הקורס
שיעור שני 11:55 – 10:35	פילוסופיה אנטי פילוסופית: ר' חסדאי קרשקש ועמנואל לוינס	שנתי	ד"ר שמואל ויגודה	הגות	5001
שיעור שלישי 13:30 – 12:10	פילוסופים כפרשני מקרא	א	פרופ' שלום רוזנברג	הגות	5002
שיעור רביעי 15:40 – 14:20	מהות האדם	שנתי	ד"ר אליעזר מלכיאל	הגות	5005
שיעור חמישי 17:20 – 16:00	עיון בסיפורי ר' נחמן מברסלב	שנתי	פרופ' צבי מרק	הגות	5004
שיעור ששי 19:00 – 17:40					

יום ג'

שעה	שם הקורס		שם המרצה	חטיבה	מספר הקורס
שיעור ראשון 10:20 – 9:00	ספר "כוכב הגאולה" וההגות היהודית בעת החדשה	שנתי	ד"ר אילן צים	הגות	5028
שיעור שני 11:55 – 10:35	ר' יעקב יוסף מפולנאה והמגיד ממזריטש - שני פירושים לתורת הבעש"ט	שנתי	ד"ר אביעזר כהן	הגות	5029
שיעור שלישי 13:30 – 12:10	אוריינות מדעית וחשיבה ביקורתית	א	הרב ד"ר אברהם וולפיש	תשתית	2002
	הרציונאל והעקרונות של ההוראה הבין תחומית	ב	הרב ד"ר יואל בן-נון	תשתית	2005
	סדנת הוראה מתקדמת	א	ד"ר שלמה ישי	יישום	5030
	סדנה : פרוייקט יישומי בהוראת מחשבת ישראל	ב	ד"ר יוסי מרציאנו	יישום	5007
שיעור רביעי	פרשנות הרמב"ם לאורך הדורות	שנתי	ד"ר יוסי מרציאנו	הגות	5033

					15:40 – 14:20
2003	תשתית	ד"ר שמואל ויגודה	א	תורת הפרשנות ומשמעותה להוראה	שיעור חמישי
2010	הגות	ד"ר זהר מאור	ב	משיחיות: מהתנ"ך ועד חב"ד	17:20 – 16:00
2011	תשתית	הרב ד"ר יהודה ברנדס	א	זכויות האדם: תנ"ך, הלכה ומחשבה	
2004	יישום	יובל ריבלין	ב	שימוש בחומרים מן התרבות הכללית בהוראה מקצועות היהדות	
4018	הגות	הרב ד"ר תמיר גרנות	א	מחשבת ההלכה – עיונים בספרי שאלות ותשובות	שיעור שישי
3074	תשתית	הרב ד"ר יהושע רייס ומרצים אורחים	ב	סמינר מתודולוגי מחקרי	19:00 – 17:40
5034	הגות	הרב ד"ר תמיר גרנות	ב	הפילוסופיה בעקבות השואה – משבר ופירוש מחדש	
5900	הגות/יישום	הרב ד"ר תמיר גרנות והרב איתמר אלדר	2 ש"ש	הפרשנות החסידית למקרא	שיעורים מקוונים
5901	הגות	הרב ד"ר תמיר גרנות	2 ש"ש	השיח בין חסידים למתנגדים	
5902	הגות/יישום	ד"ר יוסי מרציאנו	2 ש"ש	פרשנות האגדה והגות	
5031	הגות	הרב ד"ר יצחק ברנד	1 ש"ש	סוגיות במחשבת ההלכה	קורסי קיץ תשע"ב
2007	יישומית	יובל ריבלין	1 ש"ש	שימוש בחומרים מן הקולנוע להוראת מקצועות היהדות	
2012	תשתית	ד"ר בלהה אדמנית	1 ש"ש	סוגיות משפחה בתנ"ך ובפרשנות חז"ל	
2008	תשתית	ד"ר ברוריה סמט	1 ש"ש	דרכים ועקרונות בהוראה בין תחומית	קורס חופשת סמסטר תשע"ג

מחשבת ישראל – מערכת שעות – לימודי הנשים

יום א'

שעה	שם הקורס	סמסטר	שם המרצה	חטיבה	מספר הקורס
שיעור רביעי 15:40 – 14:20	פילוסופיה אנטי פילוסופית: ר' חסדאי קרשקש ועמנואל לוינס	שנתי	ד"ר שמואל ויגודה	הגות	5001-1
שיעור חמישי 17:20 – 16:00	ההגות הקיומית של הרב סולוביצ'יק	שנתי	ד"ר אילן צים	הגות	5006-1
שיעור ששי 19:00 – 17:40	עיון בסיפורי ר' נחמן מברסלב	שנתי	פרופ' צבי מרק	הגות	5004-1

יום ג'

שעה	שם הקורס	סמסטר	שם המרצה	חטיבה	מספר הקורס
שיעור ראשון 10:20 – 9:00	עיון בתורת העיקרים	שנתי	ד"ר אסתי אייזנמן	הגות	5022-1
שיעור שני 11:55 – 10:35	הוגי דעות יהודים והפילוסופיה בעת החדשה הפילוסופיה בעקבות השואה – משבר ופירוש מחדש	א	הרב ד"ר תמיר גרנות	הגות	5035-1
		ב	הרב ד"ר תמיר גרנות	הגות	5034-1
שיעור שלישי 13:30 – 12:10	משיחיות: מהתנ"ך ועד חב"ד אוריינות מדעית וחשיבה ביקורתית סדנה : פרוייקט יישומי בהוראת מחשבת ישראל זכויות האדם: תנ"ך, הלכה ומחשבה	א	הרב פרופ' יצחק קראוס	הגות	2010-1
		ב	הרב ד"ר אברהם וולפיש	תשתית	2002-1
		א	ד"ר יוסי מרציאנו	יישום	5007-1
		ב	הרב ד"ר יהודה ברנדס	תשתית	2011-1
שיעור רביעי	ר' צדוק מלובלין – בין פרשנות לתמורה	שנתי	ד"ר אביעזר כהן	הגות	5025-1

					15:40 – 14:20
2005-1	תשתית	הרב ד"ר יואל בן-נון	א	הרציונאל והעקרונות של ההוראה הבין תחומית	שיעור חמישי
2003-1	תשתית	ד"ר שמואל ויגודה	ב	תורת הפרשנות ומשמעותה להוראה	17:20 – 16:00
2009-1	יישום	הרב מרדכי ורדי	א	קולנוע כבית מדרש	
5030-1	יישום	ד"ר שלמה ישי	ב	סדנת הוראה מתקדמת	
5008-1	הגות	ד"ר יוסי מרציאנו	א	פרשנות המקרא הפילוסופית	שיעור שישי
3074	תשתית	הרב ד"ר יהושע רייס ומרצים אורחים	ב	סמינר מתודולוגי מחקרי	19:00 – 17:40
5900	הגות/יישום	הרב ד"ר תמיר גרנות והרב איתמר אלדר	2 ש"ש	הפרשנות החסידית למקרא	שיעורים מקוונים
5901	הגות	הרב ד"ר תמיר גרנות	2 ש"ש	השיח בין חסידים למתנגדים	
5902	הגות/יישום	ד"ר יוסי מרציאנו	2 ש"ש	פרשנות האגדה והגות	
2007	יישום	יובל ריבלין	1 ש"ש	שימוש בחומרים מן הקולנוע להוראת מקצועות היהדות	קורסי קיץ תשע"ב
2012	תשתית	ד"ר בלהה אדמנית	1 ש"ש	סוגיות משפחה בתנ"ך ובפרשנות חז"ל	
5031		הרב ד"ר יצחק ברנד	1 ש"ש	סוגיות במחשבת ההלכה	
2008	תשתית	ד"ר ברוריה סמט	1 ש"ש	דרכים ועקרונות בהוראה בין תחומית	קורס חופשת סמסטר תשע"ג

תיאורי הקורסים במחשבת ישראל לשנת

הלימודים תשע"ג

אוריינות מדעית וחשיבה ביקורתית

שם המרצה: הרב ד"ר אברהם וולפיש

שיעור מחטיבת התשתית, 1 ש"ש

בקורס זה נכיר ואף נבחן את הנחות היסוד העומדות בבסיס המפעל המחקרי. נעמוד על יתרונותיהן ועל חסרונותיהן של שיטות מחקר בתחום לימודי היהדות, ונשווה ביניהן לבין הקריאה הדתית המסורתית. הבהרת יסודות החשיבה העומדים מאחורי ענפי המחקר השונים תאפשר לתלמיד להבין לאשורה את הספרות המחקרית, לקרוא אותה באופן ביקורתי, לכתוב לפי הנורמות המקובלות בעולם המחקר ולחשוב על דרכים לשלב את החשיבה המחקרית בלימודם ובהוראתם.

דרכים ועקרונות בהוראה בין תחומית

שם המרצה: ד"ר ברוריה סמט

שיעור תשתית, 1 ש"ש

חלקו הראשון של הקורס יציג מבוא על הרציונל של שיטת הלימוד הבינתחומית, יעסוק במאפיינים של שיטת הוראה זו, וידון ביתרונותיה ובמגבלותיה. בחלקו השני של הקורס תודגם השיטה במספר סוגיות מתחום הוראת התנ"ך ומחשבת ישראל. כמו כן יתנסו התלמידים בעבודת עמיתים סדנאית בה יבנו יחידת לימוד בינתחומית.

ההגות הקיומית ומחשבתו של הרב סולוביצ'יק

שם המרצה: ד"ר אילן צים

שיעור מחטיבת ההגות, 2 ש"ש

בהגותו של הרב סולוביצ'יק ניכר היטב חותמה של הפילוסופיה הקיומית (האקסיסטנציאליסטית) שקראה תיגר על המחשבה הפילוסופית המערבית כפי שהתגבשה מראשיתה ביוון העתיקה ועד למאה התשע-עשרה. להגותו הקיומית

של הרב סולובייצ'יק קדמה הגותו של פרנץ רוזנצווייג אשר ספרו 'כוכב הגאולה' מיוחד בכך שהמחשבה הקיומית המגוללת בו מכוננת ונבנית כשיטה פילוסופית. דווקא משום כך, ספר זה פותח שער להכרת מחשבתו הקיומית של הרב סולובייצ'יק ומקומה המיוחד בכלל בהגותו. בקורס הנוכחי נעסוק בהכרת הפילוסופיה הקיומית של הרב סולובייצ'יק על רקע הפילוסופיה הקיומית הכללית ועל רקע סוגיות מרכזיות ב'כוכב הגאולה' של פרנץ רוזנצווייג.

הפילוסופיה בעקבות השואה - משבר ופירוש מחדש

שם המרצה: הרב ד"ר תמיר גרנות

שיעור מחטיבת ההגות, 1 ש"ש

השואה חוללה, כידוע, שבר הסטורי וקיומי כמעט חסר תקדים בתולדות ישראל, אך האם השפיעה גם על הפילוסופיה? האם יש למאורע הסטורי דרמטי השפעה גם על המחשבה האנושית? בשיעור זה נבדוק איך נתפרשו מושגים מתחום המסורת והקבלה ומושגים מתחום הפילוסופיה מחדש לנוכח השואה. נעסוק במושגים כגון: הסופיות והאינסופיות, הסובייקט, החרות וכן שבירת כלים, הסתר פנים, סטרא אחרא וחלל פנוי.

הפרשנות החסידית למקרא

שם המרצה: הרב ד"ר תמיר גרנות

שיעור מקוון מחטיבת ההגות/ החטיבה היישומית, 2 ש"ש

תורת החסידות נלמדת בדרך כלל כשיטה רעיונית או כמערכת תרבותית דתית. אך בצד היבטים אלה, התפתחה התורה החסידית גם כפרשנות מעמיקה ומקורית לפסוקי המקרא ולחז"ל. רוב רובה של הספרות החסידית נוצרה כדרשות על פרשיות השבוע, וממילא - המוקד העיקרי שלה הוא דווקא הרמנויטי. בקורס זה נבחן את תורת החסידות מן הפרספקטיבה הפרשנית, ונראה כיצד הגות ופרשנות כרוכות זו בזו - תוך לימוד דרשות חסידיות מן הבולטים שבין החיבורים החסידיים.

הרציונאל והעקרונות של ההוראה הבין תחומית

שם המרצה: הרב ד"ר יואל בן נון

שיעור מחטיבת התשתית, 1 ש"ש

הקורס יעסוק בשאלות העולות מהוראה משולבת רב-תחומית (אינטר-דיסציפלינרית), שבמוקד שלה עומד התנ"ך. הנחת היסוד היא כי פרשנות תנ"ך לדורותיה היא דיסציפלינה (= תחום דעת מוגדר), קריאה ספרותית ושירית בתנ"ך יכולה להילמד כדיסציפלינה, מדרש והלכה בתנ"ך הם דיסציפלינה, לשון התנ"ך לרביה היא דיסציפלינה, היסטוריה של תקופות התנ"ך, כמו גם גיאוגרפיה וריאליה של פרקי תנ"ך, הן דיסציפלינות, מחשבה ופילוסופיה בתנ"ך היא דיסציפלינה, וגם השפעת התנ"ך על הגות ויצירה וחינוך בתקופות שונות, בעם ישראל ובעולם כולו, יכולה להילמד כדיסציפלינה -

ואולם, דווקא משום כל אלה, לימוד תנ"ך והוראתו אינם דיסציפלינה, והם מחייבים מעצם טבעם, הוראה משולבת, רב-תחומית, שמחייבת נקיטת עמדה חינוכית, הקורס ידגים כיוונים אחדים של הוראה משולבת בתנ"ך, יציג קשיים ובעיות, יתרונות וחסרונות, ודרכי התמודדות, ויעלה את אהבת התנ"ך לראש מטרות הוראתו.

השיח בין חסידים למתנגדים

שם המרצה: הרב ד"ר תמיר גרנות

שיעור מקוון מחטיבת ההגות, 2 ש"ש

קורס: השיח בין מתנגדים לחסידים ובין חסידים לחסידים/תשע"ב השיח בין תנועת החסידות, שראשיתה בשליש השני של המאה ה-18, ותנועת ההתנגדות לחסידות שראשיתה בשנת תקל"ב (1772), עיצב במידה רבה את פניה של היהדות הדתית על גווניה השונים, עד היום. אף שהמחלוקת הסוערת שבשלהי המאה ה-18 שככה, יש לה גם ביטויים רעיוניים וספרותיים מאוחרים. נוסף על המחלוקת העיקרית שבין החסידים למתנגדים, נתגלעו מחלוקות רעיוניות בתוך החסידות גופה, שחלקן הן הד למחלוקת העיקרית. בקורס נעסוק תחילה בכתבי המתנגדים מראשית המחלוקת, כגון: 'שבר פושעים', 'זמיר עריצים', 'ספר הויכוח' ו'נפש החיים' לר' חיים מוולוז'ין ובכתבים חסידיים מאותה תקופה, תוך התמקדות בגופי רעיונות ודרכים שפיתחו מייסדי החסידות, ר' ישראל בעש"ט ותלמידיו.

בשלב השני נבחן את גלגולי המחלוקת בתקופות מאוחרות יותר – עד ימינו, ואחר כך נעסוק בפולמוסים פנים-חסידיים על דרכה של החסידות בהם היו מעורבות חצרות חב"ד, ברסלב, פשיסחא, צאנז ורז"ן, ככל שירשה הזמן.

זכויות האדם: תנ"ך, הלכה ומחשבה

שם המרצה: הרב ד"ר יהודה ברנדס

שיעור תשתית, 1 ש"ש

בניגוד לתפיסה הרווחת בציבור, הסוברת שקיים ניגוד בין היהדות המסורתית לבין תפיסת זכויות האדם בחברה המערבית הליברלית, האמת היא שסודות המחשבה ההומניסטית והליברלית נטועות עמוק בתנ"ך ובמסורת היהודית (והנוצרית שבעקבותיה). הקורס יעסוק בבירור שרשיה של תפיסת "זכויות האדם" הליברלית במקורות התורניים, בתנ"ך ובחז"ל, יתמקד בערכי היסוד האוניברסליים שבתורה, הנגזרים מרעיון "צלם א-להים", ובערכים הנובעים מרעיון "ממלכת כהנים וגוי קדוש" המיוחדים לעם ישראל. נצביע על המשותף ועל השונה בין תפיסת התורה לבין התפיסות בתרבות ובמשפט הכללי ונציע בסיס לשיח משותף ופורה בין שתי הקהילות בחברה הישראלית.

מהות האדם

שם המרצה: ד"ר אליעזר מליכאל

שיעור מחטיבת ההגות, 2 ש"ש

השאלה הקלאסית על אודות מהותו של האדם הייתה מאז ומעולם לא רק עיונית-תיאורטית, אלא גם מוסרית וקיומית, ונקשרה בפירוש לחתירה לשלמות, לגאולה ולחיים אותנטיים. יש קשר בין תיאוריה למעשה, שכן ההבנה העצמית התיאורטית-עיונית מחלחלת גם לחיים עצמם ומכוונת אותם.

מטרות הקורס:

1. הכרת תשובות שונות שניתנו (בעיקר על ידי פילוסופים) במהלך הדורות לשאלת מהות האדם (זהו ההיבט ההיסטורי, על דרך תולדות הרעיונות, של הקורס).

2. הארת התשובות לשאלת מהות האדם בהיבטים הקיומיים המתמידים שלהן (זהו ההיבט הפילוסופי-עכשווי של הקורס). עיונו יודרך על ידי התבונה

המודרנית, שפרשנות מעצבת מציאות: תפיסות-אדם שונות הן גם דרכי קיום
אנושיות שונות, וגלגוליה של הבנת המהות האנושית הן גם גלגוליה של המהות
האנושית עצמה.

3. ליבון התפיסות השונות של מהות האדם מתוך עיון בסוגיות פרוזאיות יותר
בדבר תנאי הזהות האישית, הנוף המושגי המעורב במושגי הפעולה והפועל
(agent), יחסי גוף נפש, יחסי האינדיווידואל לקהילה שבתוכה הוא חי ולמערכת
הערכים שלה, ועוד.

מחשבת ההלכה – עיונים בספרי שאלות ותשובות

שם המרצה: הרב ד"ר תמיר גרנות

שיעור מחטיבת ההגות 1 ש"ש

הקורס יעסוק במגמות רחניות, אידיאולוגיות ומטא-הלכתיות הבאות לידי ביטוי
בתשובותיהם של גדולי הפוסקים האשכנזים מראשית העת החדשה. הקורס
יתמקד בכמה דמויות בולטות המייצגות את קשת רחבה הנעה בין מסורת פולין
ואשכנז הישנה, מחד גיסא – ועד לפסיקה החסידית – מאידך גיסא. בין ספרי
הפוסקים שנעסוק בהם: הנודע ביהודה, חת"ם סופר, דברי חיים, אבני נזר, חזון
אי"ש, אגרות משה, מנחת שלמה ודברי יצי"ב. בקורס ננסה לחקור את העקרונות
הפנימיים המנחים את הפוסקים במהלך פסיקתם ואת יחסם לגופי ידע ועקרונות
חיצוניים להלכה כגון: מסורת חיה, מדע, קבלה, התגלות ועוד. נעקוב אחרי הזיקה
בין הביוגרפיה של הפוסק והבעיות הריאליות שמולן עמד לבין העקרונות המנחים
אותו ופסיקתו להלכה למעשה. תוך כדי קריאת השו"ת ננסה ללמוד לשים לב
להגיון הפנימי של הכתיבה ההלכתית, לדרכי הפרשנות, ולרטוריקה האופיינית
לספרות השו"ת.

משיחיות: מהתנ"ך ועד חב"ד

שם המרצה: פרופ' יצחק קראוס, ד"ר זהר מאור

שיעור מחטיבת הגות, 1 ש"ש

הקורס יעסוק במשיחיות ויציג אותה כאחד מעמודי התווך של היהדות לדורותיה;
יתארו בו תפיסות שונות של משיחיות, התייחסותן למציאות שבתוכה עוצבו
ומשמעותן עבורנו היום.

בקורס נעמוד בקצרה על שרשי הרעיון המשיחי בתנ"ך, על התפיסות השונות בחז"ל, על תפיסת המשיח אצל הרמב"ם, בקבלה, בחסידות, בציונות ובהגותו של הרב קוק - ולסיום על התפיסה המשיחית בדור האחרון של חב"ד.

סדנא: פרויקט יישומי בהוראת מחשבת ישראל

שם המורה: ד"ר יוסי מרציאנו

שיעור מחטיבת היישום, 1 ש"ש

הפרויקט היישומי נועד להביא לידי ביטוי מעשי את הידע והכלים שהתלמיד רכש בשנות לימודיו בתכנית. בעזרת הכלים שרכש הוא יפתח תכנית או יציג כיוון משלו בהוראת מחשבת ישראל.

הסדנא נועדה להדריך את התלמיד לקראת כתיבת הפרויקט וללוותו בשלבים הראשונים של הכתיבה. במהלך הסדנא יבחר התלמיד את נושא הפרויקט, יאסוף חומר ויציג חלקים מעבודתו לחבריו.

המשוב שיקבל מהמנחה ומחבריו יסייע לו לכתוב עבודה בעלת ערך משמעותי.

התלמיד יוכל לבחור באחד משני המסלולים הבאים:

1. בניית יחידת הוראה במחשבת ישראל מזווית של שיח ופרשנות תוך חיבור לתחומי למידה אחרים רלוונטים ותוך שימוש בחומרים מודרניים.
2. כתיבת תכנית למודים להוראת מחשבת ישראל מזווית של שיח ופרשנות. תוך תשומת לב לזיקתה תחומי לימוד אחרים ותוך הדגמה של הוראת חלקים ממנה.

סוגיות משפחה בתנ"ך ובפרשנות חז"ל

שם המרצה: ד"ר בלהה אדמנית

שיעור מחטיבת היישום 1 ש"ש

הקורס מבוסס על לימוד עיוני של פרשיות בתנ"ך העוסקות בנושאים הנוגעים לחיי משפחה, ובפרשנות חז"ל על פרשיות אלו.

מטרת הקורס: ללבן נושאים רגישים הנוגעים להקמת משפחה, לתפקודה התקין וליחסים שבין המינים דרך מקורות תורניים סיפוריים, ולתרגם סוגיות חשובות אלו להיבטים אקטואליים ולעשייה חינוכית.

הנושאים הנלמדים: זוגיות, הורות, אחאות, תקשורת בין-אישית, נשיות-גבריות.

סמינר מתודולוגי מחקרי

שם המרצה: הרב ד"ר יהושע רייס ומרצים אורחים

שיעור מחטיבת הגות, 1 ש"ש

קורס זה משותף לכלל תלמידי התואר השני ולמוריו. בקורס ניפגש עם מיטב החוקרים העוסקים בהיבטים השונים של מדעי היהדות בנושאים המשותפים לכלל תלמידי התואר השני, מתוך ניסיון להיחשף לגישות המחקר ולהתמודדויות של חוקריו. ההרצאות יהיו בנויות מפגש עד שלושה מפגשים לכל מרצה. בין התחומים שיעלו בקורס: הקריאה הספרותית בתנ"ך ובספרות חז"ל, הספרות החיצונית והשוואתה לתנ"ך, לספרות חז"ל ולהגות הפילוסופית בימי הביניים, ממצאים ארכיאולוגיים ותרומתם לחקר מדעי היהדות, ספרות בית שני, פרשנות הפשט הדרש והפרשנות הפילוסופית, הגניזה הקהירית ותרומתה למדעי היהדות ועוד. חלק משמעותי בקורס יוקדש לדיון בין תלמידי התואר, מוריו ובין המרצים האורחים.

ספר 'כוכב הגאולה' וההגות היהודית החדשה

שם המרצה: ד"ר אילן צים

שיעור מחטיבת הגות, 1 ש"ש

פרנץ רוזנצווייג נמנה עם גדולי הפילוסופים היהודים בעת החדשה. בספרו 'כוכב הגאולה' הוא מגולל את הגותו בצורה של שיטה פילוסופית הקוראת תיגר על המחשבה הפילוסופית כפי שהתפתחה במהלך הדורות מרגע לידתה ביוון העתיקה ועד התגבשותה השיטתית במפעלו הפילוסופי של היגל. רוזנצווייג מסכים עם הרעיון שתולדות הפילוסופיה הן אכן קורותיה של הפילוסופיה האחת אשר הפילוסופיה של היגל מהווה את השלמתה. אולם לדעתו, זו היא פילוסופיה שמקורה בשכל החולה ועל כן שום שיתוף אינו אפשרי בינה לבין הדת והאמונה. 'כוכב הגאולה' הוא שיטה של פילוסופיה חדשה במהותה המכוננת ומעוצבת כפילוסופיה-תיאולוגית שנכון בה יחס חדש לחלוטין בין פילוסופיה לאמונה. זו שיטה פילוסופית-אמונית שאינה מהווה אלטרנטיבה לפילוסופיה הישנה – זו שראשיתה ביוון וחתירתה בפילוסופיה של היגל – אלא התגברות עליה. שני פנים אלה – כינון שיטה פילוסופית חדשה כפילוסופיה תיאולוגית ועיצובה של שיטה זו כהתגברות על הפילוסופיה הישנה – מציבים את 'כוכב הגאולה' כספר

שמקופלים בו הרעיונות המרכזיים שבהן עוסקת ההגות היהודית החדשה ובכלל זה מרקם עימותה עם ההגות הכללית. בשני פנים אלה יעסוק הקורס הנוכחי.

עיון בסיפורי רבי נחמן מברסלב

שם המרצה: ד"ר צבי מרק

שיעור מחטיבת ההגות, 2 ש"ש

סיפורי ר' נחמן מברסלב משלבים בתוכם סימבוליקה קבלית וחסידית עשירה עם עיסוק בבעיות אקזיסטנציאליות ובמצבי יסוד של הקיום האנושי. שילוב זה יצר מגוון של קריאות בסיפורי ר' נחמן. הקורס יעסוק הן בקריאות מסורתיות ומחקריות הנשענות על הסימבוליקה המיסטית והן בקריאות אקזיסטנציאליסטיות הנעזרות בהשוואות בין ר' נחמן לבין סופרים והוגים מודרניים כפרנץ כקפקא, אלבר קאמי וסרן קירקגור.

עיון בתורת העיקרים בימה"ב ובמשמעותה לחינוך

שם המרצה: ד"ר אסתי אייזנמן

שיעור מחטיבת ההגות 2 ש"ש

סוגיית עיקרי האמונה מלווה את ספרות המחשבה מימי הרמב"ם ואילך, והיא התפתחה סביב פרשנות המשנה במסכת סנהדרין 'כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא'. הספרות שנכתבה סביב שאלת העיקרים עוסקת בשאלות מהותיות כגון: מהם עיקרי היהדות? האם ניתן לחייב אמונה? האם אפשר לפרש את התורה באופן שמגדיר חלק מעקרונותיה כחשובים מן האחרים? האם תורת העיקרים היא תוצר של צמיחה יהודית או פרי המפגש עם הדתות האחרות? חלק גדול מהשאלות המלוות את ספרות העיקרים רלוונטיות לחינוך המודרני. עד כמה יש לחנך למעשים או לאמונות? האם ניתן לחייב אמונה? האם קיים ביהדות חופש מחשבה?

הקורס מתעתד לעסוק בשאלת העיקרים בראשיתו מן הזווית העיונית דיסציפלינרית, ובהמשכו בהשתמעויות שיש לסוגיית העיקרים על החינוך בימינו.

פילוסופיה אנטי פילוסופית: רבי חסדאי קרשקש ועמנואל לוינס

שם המרצה: ד"ר שמואל ויגודה

שיעור מחטיבת ההגות, 2 ש"ש

יחסם של חכמי ישראל לעולם הפילוסופיה מתחלק בדרך כלל בין אלו אשר נטו לקבל את הפילוסופיה (בהסתייגויות כאלו ואחרות) לבין אלו אשר דחו את הפילוסופיה בשל מגוון רחב של סיבות וטעמים.

ברם, שניים יוצאים מן הכלל הזה: האחד הוא רבי חסדאי קרשקש, תלמידו של הר"ן ומנהיגים של יהודי כתר אראגון במאה הארבע עשרה ומחברו של אחד החיבורים החשובים בהגות היהודית לדורותיה: "אור השם" ואילו השני, עמנואל לוינס איש המאה העשרים יליד ליטא שהיגר לצרפת והיה לאחד מן הפילוסופים החשובים בתקופתו. שניהם, בהקשרים היסטוריים ותרבותיים שונים לחלוטין, הסתייגו מן הפילוסופיה ששלטה בתקופתם אולם לא ויתרו על החתירה לפילוסופיה בתור שכזו, אלא התעקשו כל אחד בתקופתו להציע פילוסופיה אחרת, היונקת את השראתה ממקורות ישראל אולם נושאת משמעות אוניברסאלית. בקורס נבחן את השונה והמשותף בין רח"ק ולוינס הן באשר לרקע, הן בכל הקשור לתוכן הצעתם הפילוסופית והן באשר להשפעתם על הפילוסופיה היהודית והכללית אחריהם.

פרשנות האגדה והגות

שם המרצה: ד"ר יוסי מרציאנו

שיעור מקוון מחטיבות ההגות והיישום, 2 ש"ש

אגדות חז"ל, העסיקו רבות את לומדי התלמוד למן הגאונים והראשונים ועד האחרונים, ומלוות כל לומד ומלמד תלמוד או מחשבת ישראל גם בימינו. שאלות רבות עולות תוך לימוד אגדה כגון מה סמכות דברי חז"ל שבאגדה? מה מטרותיה של ספרות האגדה? מה היחס בין פשט המקרא למדרש האגדה? ועוד. הקורס יעסוק בניתוח הגישות המרכזיות לספרות האגדה לאורך הדורות מהגאונים ועד לראייה. ובהדגמת העקרונות תוך לימוד של פירושים לאגדות מתקופות שונות. בסיומו של הקורס ננסה לראות כיצד הגישות השונות שלמדנו יכולות לסייע למורה למחשבה ולגמרא, המלמד אגדה בכתתו.

פרשנות המקרא הפילוסופית

שם המרצה: ד"ר יוסי מרציאנו

שיעור מחטיבת ההגות, 1 ש"ש

המפגש שבין כתבי הקודש והשכל היה הגורם המתסיס והמפרה ביותר של ההגות הימי-ביניימית. ההנחה שהאל מגלה את האמת לאדם דרך שני מקורות, נבואה ותבונה, הובילה לדרכים יצירתיות ליישוב סתירות או מתחים ביניהן. בעקבות הנחה זו נוצרה פרשנות מקורית לתנ"ך שקראה את הכתובים מתוך אופק רציונלי-פילוסופי, וניסתה לתווך בין הכתובים והשכל. בקורס ננסה להבין את הפרשנות הפילוסופית למקרא, את הנחות היסוד שלה ואת התפיסות הפרשניות החבויות בה. כאשר במוקד תעמוד פרשנותו של הרמב"ם למקרא כפי שהיא באה לידי ביטוי בספר מורה הנבוכים.

פרשנות הרמב"ם לאורך הדורות – בין שמרנות לרדיקליות

שם המרצה: ד"ר יוסי מרציאנו

שיעור מחטיבת ההגות, 2 ש"ש

הרמב"ם כתב חלק מכתביו, וביניהם את ספרו מורה הנבוכים, באופן איזוטרי. זאת מתוך הנחה שהאמת אינה ראויה להיחשף לעיני כול ושעליה להתגלות רק לראויים לה. כדי להסתיר תכנים סודיים הוא השתמש במספר דרכים, ביניהן: סתירות מכוונות, כתיבה רב משמעית ורמיזות לקורא. מיד עם חתימת ספר מורה הנבוכים, עוד בימיו של הרמב"ם, החלו פרשנויות שונות להגותו. הכול ניסו להבין מה הן כוונותיו האמיתיות של הנשר הגדול. שאלות אלו שליוו את לומדי הרמב"ם של ימי הביניים לא פסקו עד ימינו, והן עלו וצפו מזוויות חדשות במחקר המודרני של הגות הרמב"ם. הקורס יעסוק בשאלת פרשנותו של הרמב"ם במספר סוגיות יסוד כפי שנדונו על ידי מפרשיו מימי הביניים ועד ימינו, תוך שהוא מתמקד בעיקר בשתי תקופות: פרשנות המאה ה"ג והמחקר במאה העשרים. בין הסוגיות המרכזיות מבחינת התוכן בהן נעסוק: שאלת בריאת העולם, תורת הנבואה, אפשרות הנס, תורת ההשגחה, ושאלת יחסו הכולל של הרמב"ם לפילוסופיה.

פילוסופים כפרשני מקרא

שם המרצה: פרופ' שלום רוזנברג

שיעור מחטיבת ההגות, 1 ש"ש

"... שהתורה שדה זרועה לשכל, ובית החכמה, ומסתרי החכמה הנעלמים מונחים בה... ומי שיבקש ויגיע ימצא מבוקשו בנוי בה..." (ספר תורות הנפש) בקורס נעסוק בדרכם של הפילוסופים בפירוש המקרא, בהנחותיהם, ובכלים הפרשניים שהשתמשו בהם.

קולנוע כבית מדרש

שם המרצה: הרב מרדכי ורדי

שיעור מחטיבת היישום, 1 ש"ש

מטרת הקורס : להקנות למורים כלים שבהם יוכלו להשתמש בקולנוע כבסיס להתרחשות חינוכית. במסגרת הקורס יוקרנו סרטים ויונחו אבני יסוד לניתוח ופירוק חומרים ויזואליים. כמו כן ילמדו ויתרגלו את הדרכים בהם ניתן לחלץ מן הקולנוע ערכים ורעיונות הנוגעים למוסר ואמונה.

ר' יעקב יוסף מפולנאה והמגיד ממזריטש - שני פירושים לתורת

הבעש"ט

שם המרצה: ד"ר אביעזר כהן

שיעור מחטיבת ההגות, 2 ש"ש

אחת החידות האינטלקטואליות המרתקות ביותר הקשורות בתנועת החסידות, נוגעת לדמותו של מי שאליו התנועה מייחסת את עצמה, דמותו של ר' ישראל בעל שם טוב. העדר מקורות משמעותיים שניתן לייחס אליו ישירות, מוביל בהכרח להכרת תורתו דרך תלמידיו, אלא שאז מתברר כי קיים שוני בולט בין שני תלמידיו המרכזיים: ר' יעקב יוסף מפולנאה והמגיד ר' דב בער ממזריטש. המעין בכתבי שני התלמידים מגלה שוני רעיוני משמעותי, שאיננו מתמצה רק בדגשים השונים, אלא בעיקר במוקד ההתכוונות הדתית: אופייה של הדבקות

והחווייה הדתית בכלל; התפילה – תוכנה, משמעותה; מקומה של המילה הכתובה; דמות הצדיק. האתגר הגדול הוא להבין כיצד תלמידים קרובים כל כך מתארים תורה שונה של מורה זהה.

ר' צדוק מלובלין - בין פרשנות לתמורה

שם המורה: ד"ר אביעזר כהן

שיעור מחטיבת ההגות 2 ש"ש

רבי צדוק רבינוביץ הכהן מלובלין (תקפ"ג-תר"ס), אחד ההוגים הבולטים ביותר בעולמה של החסידות, נולד בסביבה של מתנגדים לדרכה של החסידות. כבר בגיל צעיר התפרסם כתלמיד חכם מופלג. ר' צדוק נפגש עם רבי מרדכי יוסף מאיזביצה (=רמ"י) לאחר טלטלה משפחתית עזה. שנים ספורות לאחר מכן (שנת תר"ז-1847), קיבל על עצמו את רמ"י כרבו המובהק, אותו העריץ ללא גבול. ברור לכל המעיין במשנת ר' צדוק כי תורתו מקיימת זיקה תכנית הדוקה עם תורת רבו, ועל כן כל המבקש לעסוק במשנתו, עליו להידרש לתורת רמ"י. והנה עיון בספרי ר' צדוק מעלה כי שמו של רמ"י איננו מוזכר בהם כלל. יתרה מזאת, ר' צדוק מתעלם לחלוטין מקיומו של ספרו של רבו, ספר מי השלוח. בכתביו הרבים של רבי צדוק, ספר הדרושים מי השלוח איננו מוזכר בשמו, שלא לומר עיסוק או הפניה אליו, כל זאת למרות שהספר (ח"א) נדפס בשנת 1860, ואילו ר' צדוק נפטר רק 40 שנה אח"כ (1900). מטרת הקורס לעסוק בעיקרי הרעיונות הדתיים המופיעים בכתבי רבי צדוק על רקע הגותו של רבו, זאת במטרה לזהות את השינויים שבין תורת הרב ותורת התלמיד.

שימוש בחומרי תרבות כלליים להוראת מקצועות היהדות

שם המרצה: יובל ריבלין

שיעור מחטיבת היישום, 1 ש"ש

מאז המצאת הקולנוע, הפכו המקורות היהודיים – המקרא ואגדות חז"ל – למקור השראה לסרטים רבים. את עקבותיהם ניתן לאתר, באופן גלוי או סמוי, ברבות מן היצירות שנולדו לאורך המאה העשרים. לעיתים הם מושא לחיקוי, לעיתים מושא

לביקורת ופולמוס, ונוכחותם היא עדות למרכזיותה של היצירה המסורתית בתודעתו של היוצר המודרני.

השיעור יתמקד בשפה המיוחדת שבחרו בה יוצרי קולנוע ותיאטרון להבעת הבנותיהם ותחושותיהם באשר למקורות המקראיים וספרות חז"ל וביצירות המייצגות דרכים שונות להתמודדות אמנותית עם הטקסט המקורי.

תורת הפרשנות ומשמעותה להוראה

שם המרצה: ד"ר שמואל ויגודה

שיעור מחטיבת התשתית, 1 ש"ש

כל הלומד או מלמד מקורות ישנים וחדשים, עוסק בפרשנות של טקסט. קורס זה נועד לבחון את משמעותו של מושג הפרשנות: מדוע טקסט מצריך פרשנות, ועל סמך מה אנחנו מייחסים לטקסט משמעות מסוימת? נסקור את הגישות השונות שהוצעו בהגות המודרנית על-מנת להתמודד עם שאלת הפרשנות, ונבחן את פרשנותם של חז"ל ושל הפרשנים היהודיים לדורותיהם לאור הגישות הפילוסופיות להבנת המעשה הפרשני.

